

Universitat
de les Illes Balears

Memòria Treball de Fi de Grau

ELS AMBIENTS D'APRENENTATGE I EL TREBALL PER PROJECTES AL CEIP ES PUIG DE LLOSETA

Núria de Plandolit Corró

Facultat d'Educació

Facultat d'educació

Any Acadèmic 2021-22

ELS AMBIENTS D'APRENTATGE I EL TREBALL PER PROJECTES AL CEIP ES PUIG DE LLOSETA

Núria de Plandolit Corró

Treball de Fi de Grau

Facultat d'Educació

Universitat de les Illes Balears

Any Acadèmic 2021-22

Paraules clau del treball:

Ambients d'Aprenentatge, Treball per projectes, Educació Infantil, Educació Primària

Nom Tutor/Tutora del Treball: Xavier Motillas Salas

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☐	☒	☐	☒

Resum

Actualment l'educació s'enfronta a nous reptes. La societat evoluciona i l'escola s'ha d'adaptar a les noves situacions. La innovació educativa implica un procés de reflexió profund, sobretot dels mestres que hi volem formar part. Aquesta necessitat de canvi ens porta a repensar l'educació i incorporar estratègies metodològiques i organitzatives que fomentin i permetin la presència, participació i progrés de tots els infants. D'aquestes alternatives a l'educació tradicional sorgeixen els Ambients d'Aprenentatge i d'altres metodologies com el Treball per Projectes que esdevenen mètodes innovadors on els infants són els protagonistes del seu aprenentatge.

El present treball es centra en l'anàlisi d'un centre educatiu situat en una localitat de Mallorca. En primer lloc aprofundint en les bases teòriques que sustenten la metodologia per Ambients d'Aprenentatge i el treball per Projectes, per seguidament investigar i analitzar a través de qüestionaris, entrevistes i des de la pròpia observació com aquest centre du a terme, organitza i planteja dites metodologies.

Paraules clau: Ambients d'Aprenentatge, Treball per projectes, Educació Infantil, Educació Primària

Abstract

Currently, education is facing new challenges. Society evolves and the school has to adapt to new situations. Educational innovation involves a process of deep reflection, especially for teachers who want to be part of it. This need for change leads us to rethink education and incorporate methodological and organizational strategies that encourage and allow the presence, participation and progress of all students. From these alternatives to traditional education arise learning environments and other methodologies such as work project that come up with innovative methods where the students are the protagonists of their learning. The present work focuses on the analysis of an educational center located in Mallorca. In the first place, delving into the theoretical foundations that support the methodology for learning environments and work project, to then investigate and analyze through questionnaires, interviews and from the observation itself how this center carries out, organizes and proposes said methodologies.

Key words: learning environments, project work, primary education, early childhood education

ÍNDEX

1. Introducció	6
1.1 Tema i justificació	7
1.2 Objectius	8
1.2.1 Objectius generals	8
1.2.2 Objectius específics	9
1.3 Competències	9
1.3.1 Competències bàsiques i generals	9
1.3.2 Competències transversals	9
1.3.3 Competències específiques	9
1.4 Metodologia	10
1.5 Fonts i bibliografia	12
2. Marc teòric	13
2.1 Els ambients d'aprenentatge	13
2.1.1 Recorregut historiogràfic i antecedents metodològics	13
2.1.2 Els Ambients d'Aprenentatge i l'Escola Nova	15
2.1.3 L'espai com ambient d'aprenentatge	17
2.1.4 Els Ambients i els 7 principis de l'aprenentatge	18
2.2 Aprenentatge basat en projectes (ABP)	19
2.2.1 Història i concepte de l'ABP	19
2.2.2 Avantatges del Treball per Projectes	22
3. Proposta d'investigació	24
3.1 Context del centre	24
3.2 Alumnat	25
3.3 Línia metodològica i objectius pedagògics	26
3.4 Inicis de la transformació metodològica	27
3.5 Concepció de l'educació i visió de les metodologies actives	29
3.6 Organització dels Ambients d'Aprenentatge	31
3.6.1 Organització temporal	31
3.6.2 Organització general dels Ambients	33
3.7 El rol del docent	36
3.8 Descripció del Treball per Projectes a l'etapa de Primària	37
3.7.1 Temporalització i aplicació del Treball per Projectes	39
3.7.2 Organització de l'aula i tipus d'agrupaments.....	39
3.7.3 Seqüenciació del Treball per Projectes	40
4. Conclusions.....	42
4.1 Conclusions sobre els objectius del treball	42
4.2 Reflexions personals	45
5. Referències bibliogràfiques	47
6. Annexos.....	49

1. Introducció

La meua visió de l'educació connecta amb totes aquelles veus que reclamen un canvi a les escoles i a l'educació en general. Un canvi de mirada on els vertaders protagonistes siguin els propis infants, i on la tasca dels mestres sigui la d'acompanyar. Una educació integral, de qualitat, que s'ajusti als interessos i necessitats autèntiques dels infants. Viure l'educació des de l'amor i des del respecte.

Conscient que els canvis impliquen un procés de reflexió, des dels meus inicis m'he anat formant en les diferents etapes de l'educació, per tal de tenir una visió més àmplia, profunda i precisa de cada etapa. La meua tasca com a educadora en una escola d'educació infantil durant 9 anys va despertar en mi curiositat, necessitat d'aprendre i explorar. Durant aquest temps vaig cursar els estudis de Grau d'Educació Infantil. L'any 2017, seguint amb la voluntat de millorar com a mestre i com a persona, vaig reprendre els estudis d'Educació Primària.

Actualment, i des de fa tres mesos, treballo com a interina al CEIP Es Puig de Lloseta, com a mestra de suport a l'etapa d'Infantil. En la primera franja del matí faig suport a l'Ambient d'Aprenentatge d'Art i en la segona franja estic com a mestra responsable de l'Ambient d'arquitectura.

Per altra part, estic en una recerca constant del que és realment important i significatiu per al desenvolupament dels infants. Què necessita un infant per ser feliç mentre aprèn?. En el llibre *Llibertat i límits. Amor i respecte: El que els nens necessiten de nosaltres* (Wild 2012), es menciona el concepte de “necessitats autèntiques”.

A partir d'aquí i després d'una tasca de reflexió personal començo a posar en qüestió el que havia estat fent fins ara, quina era i quina és la meua mirada cap a l'infant?. Aquestes necessitats, diferenciades de les superficials, exigeixen una profunda receptivitat de l'adult cap a l'infant. És a partir d'aquest context que es poden oferir experiències significatives que en facilitin el creixement, el coneixement, l'aprenentatge i maduració a tots els nivells. Per tot això, considero imprescindible introduir a les escoles unes dinàmiques que puguin satisfer aquestes “necessitats autèntiques”.

A més, des del coneixement que tinc de l'etapa d'educació infantil, valoro la importància d'establir vincles afectius amb els infants i vincles de confiança amb les famílies. Una escola oberta, flexible, respectuosa. Des que vaig llegir *El apego* (Bowlby, 1993)

considero la vinculació afectiva com una variable essencial per comprendre i intervenir en el desenvolupament humà que m'inspira en la meva feina com a mare i com a mestra. A partir d'aquí, amb uns principis i objectius clars com a mestre, un altre repte que em sorgeix és com l'escola dona resposta a aquests principis, quins són els objectius de centre, la seva metodologia, quina transferència hi ha en les dues etapes, quina formació té l'equip educatiu en l'àmbit metodològic que es du a terme en el centre, en definitiva, en quin punt de canvis i reflexió es troba l'escola, el grau de coherència entre la teoria (documents institucionals) i la realitat. Aquesta és una qüestió que s'abordarà en el present treball.

1.1 Tema i justificació

Des de l'observació i escolta activa en els diferents centres on he treballat he pogut percebre considerables diferències en les dues etapes, manca de coordinació i una manera d'acompanyar als infants en el procés d'ensenyament – aprenentatge allunyada de les seves necessitats autèntiques.

Podria ser que la metodologia per ambients d'aprenentatge i el Treball per projectes sigui una forma respectuosa i significativa coherent amb el que es plateja en la introducció?

Segons (Paredes i Sanabria, 2015) els nous plantejaments d'organització dels espais educatius ens exigeixen establir ambients d'aprenentatge o ambients educatius de qualitat, en base a les necessitats e interessos de l'individu, per la qual cosa és important tenir en compte l'espai i l'ambient, que condueixen a que tot el que fa i aprèn l'individu, tingui lloc en un espai que per les seves característiques positives o negatives, intervé en el seu aprenentatge amb diferents nivells de possibilitats i restriccions per al seu desenvolupament.

Per tant, la manera com es configura l'espai o ambient, així com els materials que s'utilitzaran a cadascun d'ells seran elements determinants en el procés d'ensenyament – aprenentatge.

A nivell metodològic l'escola on es realitzarà l'anàlisi aposta per metodologies actives on els alumnes són el centre del seu propi procés d'ensenyament - aprenentatge, fugint de les metodologies tradicionals i directives. Partint sempre dels coneixements previs i dels seus interessos i motivacions. Treballen també l'autoavaluació i la coavaluació. Aquests

darrers anys el centre ha implementat diverses metodologies per aconseguir-ho. A l'etapa d'Infantil es treballa per Ambients d'Aprenentatge, fugint dels grups homogenis per edats, treballant amb grups heterogenis, on els més grans són a la vegada alumnes i mestres. A l'etapa de Primària s'introdueix el Treball per Projectes, escollits a partir d'amplis consensos, i on es treballa qualsevol contingut, encara que no sigui pròpiament curricular, i elaborant diferents tipus de productes finals. Per tal d'evitar un bot metodològic massa gros, als primers cursos de Primària es segueix treballant per Ambients (Primer i Segon) i per Tallers-Ambients (Tercer i Quart). En aquestes sessions també segueixen mesclant els alumnes per edats heterogènies. D'aquesta manera volen fer un desenvolupament progressiu cap al Treball per Projectes.

En aquest context, seria significatiu i enriquidor aprofundir en les metodologies d'aquest centre. Des d'una perspectiva historiogràfica, analitzar d'on venen i quines possibilitats tenen per educació infantil i primer cicle de primària els Ambients d'Aprenentatge i el Treball per projectes a Primària.

Cornadó (2020) en el seu article ho explica amb claredat: “Les capacitats de l'etapa infantil busquen que l'infant aprengui a ser... cada cop més autònom, a pensar i comunicar, a descobrir i tenir iniciativa i també, a convida i habitar el món. Doncs els ambients ho propicien: són espais d'aprenentatge, de relació i comunicació. Els nens i les nenes pensen, trien, expliquen, escolten, actuen, observen, experimenten, construeixen, imaginen, comparteixen, es relacionen i s'emocionen. Per tant, estem parlant d'una metodologia bastant completa a nivell cognitiu, afectiu, social, motriu, lingüístic, etc.”

1.2 Objectius

1.2.1 Objectius generals

- Aprofundir en les metodologies educatives del CEIP Es Puig de Lloseta i les bases teòriques que les sustenten.

1.2.2 Objectius específics

- Aprofundir en el concepte de l'aprenentatge a través dels Ambients, i el Treball per Projectes a partir de l'observació i l'anàlisi de les influències psicopedagògiques, l'organització dels espais i materials, així com, el rol del mestre.
- Analitzar la transferència de les metodologies educatives del centre i coordinació entre etapes.
- Aprofundir en Treball per Projectes com a eina d'aprenentatge a nivell de centre.

1.3 Competències

Es poden consultar les competències del pla d'estudis del Grau en Educació Primària en el document de *Memòria del Pla d'Estudis del títol oficial de Grau en Educació Primària*. (Universitat de les Illes Balears, 2020)

1.3.1 Competències bàsiques i generals

CG10 - Reflexionar sobre las prácticas de aula para innovar y mejorar la labor docente. Adquirir hábitos y destrezas para el aprendizaje autónomo y cooperativo y promoverlo entre los estudiantes.

1.3.2 Competències transversals

No consten dades en la Memòria del Pla d'Estudis d'Educació Primària en l'apartat de bases teòriques, històriques e institucionals de l'educació

1.3.3 Competències específiques

1.2.17 - Conocer y aplicar metodologías y técnicas básicas de investigación educativa sobre la propia práctica docente

1.2.8 - Conocer las teorías educativas contemporáneas y su vigencia en las prácticas institucionales actuales.

De forma global, considero que podré aprofundir en el coneixement de les metodologies d'Innovació educativa del centre en el qual realitzaré la investigació.

1.4 Metodologia

“Els instruments són les eines que s'utilitzaran per tal d'obtenir les dades necessàries per poder demostrar les hipòtesis plantejades per tal d'assolir els objectius establerts” (Torres, 1998)

El qüestionari s'ha utilitzat com a instrument de mesura i del qual he pogut mesurar aspectes quantitius i alguns de qualitatius, també he realitzat diverses entrevistes semiestructurades per aconseguir un estudi científic, amb la intenció de valorar la percepció que té el claustre del canvi metodològic.

En la **metodologia qualitativa** les tècniques fonamentals de recollida de dades i d'informació són l'observació, l'entrevista qualitativa, anàlisi documental i les tècniques narratives. En aquesta investigació hi han format part l'observació, l'anàlisi documental, i l'entrevista.

L'**observació** desenvolupada en el present treball es va plantejar com a passiva (sense una idea preconcebuda), espontània, sense cap hipòtesi prèvia, i s'ha realitzat durant les entrevistes, mentre es passaven els qüestionaris i observant la realitat.

L'**anàlisi documental**, per poder desenvolupar la investigació ha estat necessari conèixer una extensa gamma de documents per a satisfer l'amplitud i la magnitud de la informació a consultar. Actualment amb la presència de les noves tecnologies i els sistemes informàtics, s'ha fet imprescindible per a la tasca de la recerca emprar eines informàtiques, no solament per l'elaboració i tractament de les dades, sinó com una nova tècnica a través de la qual es pot accedir a noves fonts bibliogràfiques, documentació internacional, etc.

Per realitzar la cerca bibliogràfica, primer s'ha dut a terme una revisió de les diferents bases de dades abans de la recerca de documents d'interès sobre la temàtica seleccionada. Els cercadors als quals s'han accedit són: Dialnet, Google Acadèmic i el catàleg de la biblioteca de la UIB. Algunes de les paraules clau que s'han anat introduint en la base de

dades, en diferents idiomes com el castellà, el català, són les següents: “Ambientes de aprendizaje”, “Aprendizaje basado en proyectos”, “Treball per projectes”, “Escola inclusiva”, “Metodologies actives”. A mesura que s'ha fet la recerca, se seleccionen filtres per reduir i concretar resultats, limitant segons el tipus de document, aplicant: llibres, articles de revista i revistes científiques.

A continuació es mostra el llistat dels cercadors utilitzats:

Dialnet. URL: <https://dialnet.unirioja.es/>

Recursos electrònics accessibles des de la Biblioteca de la UIB.

URL: https://biblioteca.uib.cat/oferta/recursos_electronics/

Fons editorial de GRAO, especialitzat en educació.

URL: https://encore.uib.es/iii/encore/record/C__Re1000539?lang=cat

Llibres electrònics de la Biblioteca de la UIB a través d'Ebook Central.

URL: https://biblioteca.uib.cat/oferta/recursos_electronics/llibres_electronics/Guia_EbookCentral/#Qu__s

Google Scholar. URL <https://scholar.google.com>

Segons Torres (1998) l'**entrevista qualitativa**, es refereix a una conversa intencional que permet recollir informació sobre esdeveniments i aspectes subjectius de les persones que, si no fos d'aquesta manera, no estarien al seu abast. Aporta la profunditat, el detall i les perspectives dels entrevistats i permet així interpretar els significats de les accions.

L'entrevista estructurada implica algunes limitacions per la categoria de les respostes. Les preguntes solen ser de resposta tancada i es fan en un mateix ordre als entrevistats. La no estructurada implica un esquema de preguntes i seqüència, no està prefixat, les preguntes solen ser de caràcter obert i la persona entrevistada va construir la resposta. La combinació de les dues formes ens dona l'entrevista semiestructurada. Les preguntes són tancades i obertes; aquesta és la més emprada en el camp de les ciències de l'educació i socials, ja que és la més adient per realitzar diagnòstic i enregistrar les evolucions.

En aquesta investigació l'entrevista plantejada és semiestructurada i es realitzarà al director del centre Miquel Bujosa, a la coordinadora d'Educació Infantil Elsa Real i a una mestra de suport d'educació Infantil i primer cicle de primària Maria Magdalena Bestard.

Una part de la investigació s'ha realitzat utilitzant una **metodologia quantitativa**, concretament emprant el qüestionari he volgut aproximar-me a la opinió dels docents en relació al tema investigat.

Segons Torres (1998) “el qüestionari és doncs una tècnica de recollida d'informació que porta implícit l'interrogatori del subjecte a través de preguntes establertes d'antuvi en un formulari estrictament normalitzat. Aquesta tècnica permet abordar els problemes, segons els autors citats, des d'una òptica exploratòria i no en profunditat. El que es persegueix és fer sondejos d'opinions i no tractar qüestions que exigeixen una profunda reflexió”.

El qüestionari s'ha enviat a través d'enllaç de Google Formulario. Han participat 23 mestres d'un total de 45 que formen part del claustre.

1.5 Fonts i bibliografia

Per a desenvolupar el marc teòric en l'apartat “Els ambients d'aprenentatge” m'han estat fonamentals l'article de Reventós (2014). *La introducció dels ambients d'aprenentatge a les escoles públiques. estudi de cas* i la *Revista Latinoamericana de Educación Infantil Vol .3 N°2 Agosto 2014*. En l'apartat de Treball per Projectes les fonts consultades que han estat rellevants són els articles de Trujillo (2016). *Aprendizaje basado en proyectos. Infantil, Primaria y Secundaria* i Pozuelos (2007). *Trabajo por proyectos en el aula: descripción, investigación y experiencias*.

Per dur a terme la part d'investigació, a més de la pròpia observació, m'ha estat fonamentals els documents institucionals com el Projecte Educatiu de Centre (PEC), el Projecte de direcció i la Programació General Anual, així com les aportacions de les persones entrevistades i les respostes dels qüestionaris.

2. Marc teòric

2.1 Els ambients d'aprenentatge

Segons Duarte (2003, p.8 citat a Gutiérrez y Ahumada, 2017):

“La escuela es después de la familia y aún de otros espacios de formación de actitudes y valores, el espacio determinante en la formación individual. Por ello puede ser definitivo pensar una escuela del sujeto cuyos ambientes educativos apunten a la formación humana y contemporánea de individuos, alumnos y maestros conscientes de su lugar en la sociedad. Pensar en una escuela... que vaya más allá de lo cognoscitivo y que se consideren los sentimientos y deseos en relación con el saber, que vaya más allá de las respuestas correctas y tome en cuenta los errores, que en vez de propiciar la farsa y la obediencia propicie la sinceridad, la rectitud y los deseos de los sujetos”.

2.1.1 Recorregut historiogràfic i antecedents metodològics

Entendre l'espai com un ambient és entendre les relacions entre les persones que hi són presents i l'entorn en el que participa.

El terme “ambient” sorgeix a principis del segle XX com una aportació dels geògrafs per ampliar la dimensió de la paraula medi, la qual feia referència exclusiva a l'aspecte físic, deixant de banda la influència dels éssers humans en la transformació de l'entorn.

També la psicologia ambiental a partir dels anys 60 es va ocupar de la relació entre les persones i l'ambient des d'una interacció activa amb el medi amb la capacitat per transformar-lo. Aquesta relació entre l'organisme i l'ambient requereix espais on l'infant pugui satisfer les seves necessitats de desenvolupament.

Des d'una perspectiva més ecològica Vayer, Duval i Roncin (1993) es refereixen a la interacció subjecte-entorn en l'escola infantil a partir d'investigacions centrades en les relacions i comunicació a l'aula. Feien referència a la importància de la seguretat, capacitat d'autonomia i informació que l'entorn podia oferir als infants segons l'organització de l'espai, la distribució dels equipaments i la selecció dels materials i propostes.

Cano i Lledó (1995) a finals dels anys 90 es referien al concepte d'ambient educatiu emfatitzant també en les interaccions que en ell es produïen i la capacitat de poder projectar-nos, especialment en la capacitat dels infants per utilitzar-lo i apropiar-se d'ell.

“Movimiento, desplazamiento, utilización y, sobre todo, capacidad de transformación, son los factores básicos para ‘apropiarnos’ del entorno, para establecer una relación plena Individuo-Medio (...). No hacemos ‘nuestro’ un espacio por ocuparlo, por estar en él simplemente, sino por la capacidad de utilizarlo y transformarlo, por ser capaces de poder proyectarnos en él” (Cano y Lledó, 1995, p.14).

Revisat el concepte d'ambient considero important centrar l'atenció en els precursors de la metodologia per ambients i quines varen ser les seves aportacions.

Tal com expliquen Riera, Ferrer i Ribas (2014) en el seu article, en la història de l'educació i en el nostre context més pròxim podem senyalar com a metodologies precursors del treball per ambients els racons de joc i els tallers. Aquestes estratègies metodològiques tenen en comú una determinada organització de l'espai que pretén ser una alternativa a l'educació que considera que tots els infants han d'aprendre el mateix i al mateix ritme, contempla la diversitat en les aules com un fet indiscutible i unes característiques que enriqueixen la convivència de tots els individus i afavoreixen que cada nin pugui aprendre al seu ritme en tenir al seu abast propostes adequades al seu nivell i interessos.

Els racons de joc són espais delimitats dins l'aula, en ocasions també s'empren els passadissos i espais exteriors, en els quals els nins individualment o en grup poden realitzar diverses propostes sense la presència i intervenció continua de l'adult. Durant el temps dedicat al treball per racons, trobem dins d'una mateixa aula grups de nins realitzant diferents propostes/jocs, cadascun al seu ritme i segons les seves necessitats.

En el treball per racons trobem trets de les pedagogies defensades per grans teòrics i pedagogs: l'organització de l'espai de Maria Montessori (1870-1952) a partir del treball individualitzat segons les seves necessitats i ritmes de cada nin; l'aprenentatge globalitzat de Ovide Decroly (1871-1952); l'aprenentatge funcional de Édouard Claparède (1873-1940) o els tallers de Célestin Freinet (1896-1966). La proposta per racons parteix de la imatge del nin actiu que té iniciativa pròpia, que vol explorar, investigar, crear. Un nin que pot i vol decidir que fer i que te la capacitat de regular-se. Un nin que vol ser autònom

i que necessita a l'adult que proposa, que doni seguretat i acompanyi, deixant de costat la funció d'intervenció directa constant en el moment de joc.

2.1.2 Els Ambients d'Aprenentatge i l'Escola Nova

“En oposició a una pedagogía basada en el formalismo y la memorización, en el didactismo y la competencia, en el autoritarismo y la disciplina, la nueva educación reivindica la significación, el valor y la dignidad de la infancia, se centra en los intereses espontáneos del niño y aspira a fortalecer su actividad, libertad y autonomía” (Palacios, 1978 citat a Narvaez, 2006).

Segons Navarro (2013) “En arribar al segle XX, enfront de la inoperància i la manca d'eficàcia de l'escola tradicional, el moviment de l'Escola Nova interessà vivament pels seus plantejaments en els àmbits de la moral, el civisme i la democràcia, així com per l'eficàcia dels aprenentatges. La pedagogia activa va tenir una àmplia difusió en les societats industrialitzades, ja que es va percebre com l'única alternativa educativa capaç de respondre als reptes de la societat sorgida de la industrialització i per expandir una nova mentalitat social afavoridora de la pau i del progrés”.

Les referències del pedagog Friedrich Wilhelm Fröebel (1782-1852) sobre l'educació, i especialment de l'educació de la primera infància, esdevindran la referència en el camp de la pedagogia des de 1870 fins a la Primera Guerra Mundial i l'aparició dels nous plantejaments en el segle XX.

En anys posteriors foren fonamentals les aportacions d'altres pedagogs i psicòlegs com Rosa Agazzi (1866-1951) i Carolina Agazzi (1870-1945) amb un mètode basat en respectar la llibertat i espontaneïtat de l'infant i Maria Montessori (1870-1952) amb una pedagogia basada en l'educació activa, individualitzada i lliure, que parteix dels sentits, de la importància de l'ambient i la llibertat dels infants. Dona importància al paper del mestre/a, a la rellevància dels materials didàctics, al joc i el foment de l'autonomia de l'infant.

Fröbel va plantejar la configuració d'un ambient amb un material didàctic específic que estimulés el desenvolupament motor, intel·lectual i afectiu dels infants, partint de la

concepció del joc com a base per a l'adquisició dels aprenentatges. Altrament proposà l'adaptació del mobiliari a les dimensions dels infants per tal d'afavorir l'autonomia d'aquests a l'hora de realitzar les propostes amb els materials prèviament disposats (Cuéllar, citat per Irais, 2014).

Per altra banda, Rosa i Carolina Agazzi apostaren per la creació d'un ambient similar al que es podria trobar a una casa, amb la finalitat que els infants desenvolupessin activitats pràctiques com les que podien realitzar a la llar. Partiren del respecte absolut a l'espontaneïtat i la llibertat dels infants com a camí per accedir al coneixement (Irais, 2014). Pel que fa als materials, defensaren la introducció d'estrís en desús per potenciar i enriquir l'aprenentatge, així com la creació d'un museu didàctic a partir dels diversos objectes que els infants anessin recol·lectant espontàniament (Polanco, 2004).

María Montessori trenca amb l'educació tradicional: es passa de donar èmfasi al coneixement memoritzat a donar-lo a les estructures cognoscitives; l'alumne passa d'una participació passiva a una participació activa. El seu mètode es du a la pràctica per primera vegada a la Casa dei Bambini l'any 1907.

Segons Montessori (citada a Raventós, 2018) "un ambient hostil és una barrera per a l'aprenentatge". S'havia de reformular i adaptar l'ambient de la mesura de l'adult i passar-lo a la mesura de l'infant: disposar la classe d'esquerra a dreta (com l'ordre d'escriptura), adaptar els mobles i els urinaris a la seva alçada, fer servir el paper mural com a calendari, ordenar els materials per colors...

Montessori va dur a terme una observació rigorosa dels infants mitjançant la qual va descobrir que aquests desenvolupen la intel·ligència, juntament amb els sentits, a través del seu propi moviment i acció directa sobre els objectes. És per això que va crear el seu propi mètode preparant un ambient dinàmic amb materials principalment de tipus sensorial, els quals considerava indispensables per al desenvolupament del sistema sensorial. A més cal destacar que aquests materials estaven adaptats al nivell maduratiu dels infants, fet que facilitava l'autoaprenentatge i la progressiva adquisició d'autonomia (Montessori, citada per Irais, 2014). Una altra aportació molt important de Montessori fou el paper de l'educador dins aquest ambient, convertint-se en un guia del procés d'ensenyament-aprenentatge, amb les funcions de dissenyar, d'ajudar, d'estimular, etc. I també d'establir un vincle afectiu segur amb els infants per tal que els infants acceptessin aquest nou rol (Irais, 2014).

2.1.2 L'espai com ambient d'aprenentatge

Actualment el concepte d'ambient s'ha anat ampliant i s'entén com ambient d'aprenentatge aquell espai de construcció, d'intercanvi, estimulador i reflexiu, tant per els alumnes com pels mestres (Duarte, 2003).

Segons Otálora (2010) es tracta de dissenyar ambients d'aprenentatge que contribueixin significativament, al creixement integral dels nins. Però perquè siguin realment escenaris d'aprenentatge han de ser generadors de múltiples experiències pels qui participen en ell. “Los espacios educativos significativos son ambientes de aprendizaje que favorecen no sólo la adquisición de múltiples ‘saberes’, sino que fortalecen las competencias afectivas, sociales y cognitivas necesarias para enfrentar de manera creativa las demandas crecientes del entorno durante los primeros años de vida.”(Otálora 2010, p.77). Segons l'autora, un espai educatiu significatiu és aquell que:

- Promou l'actuació dels nins en el món i l'autonomia sobre els processos d'aprenentatge, donant lloc a que els subjectes assumeixin la responsabilitat del seu propi procés d'aprenentatge.

- Permet al nin prendre decisions on pot provar estratègies diferents, les qual li permeten pensar, saber i descobrir.

- Permet que els nins puguin resoldre problemes per si mateixos, amb l'ajuda dels seus companys o mestres, en els que puguin prendre les seves pròpies decisions, aprendre del fracàs i l'error i utilitzar els seus resultats per resoldre nous problemes en contextos diferents.

- Genera espais d'interacció entre els nins en els quals l'aprenentatge es construeix de forma conjunta, enriquint d'aquesta manera la producció de coneixements amb el treball col·laboratiu i es reconeix la importància de coordinar accions i pensaments amb els altres.

- Permet la inclusió d'infants de diferents edats

Així doncs, “els espais educatius significatius són ambients d'aprenentatge que afavoreixen no tan sols l'adquisició de múltiples coneixements, sinó que enforteixen les competències afectives, socials i cognitives necessàries per afrontar de manera creativa les demandes creixents de l'entorn” (Otálora, 2010, p.80). Es podria dir que la finalitat de la creació d'ambients d'aprenentatge és promoure que els nins siguin protagonistes del

seu propi procés d'aprenentatge, un ambient estimulador, creatiu i participatiu on els nins actuen però també reflexionen sobre la seva pròpia acció des d'una posició activa i competent i que possibilita la comunicació i relació amb les persones que l'habiten. Segons Duarte (2003), l'ambient ha d'oferir als nins l'oportunitat d'aprendre nous coneixements, plantejar-se nous reptes, descobrir, crear, innovar i pensar.

2.1.3 Els ambients i els 7 principis de l'aprenentatge

La Fundació Jaume Bofill a partir dels continguts de *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice* (2010) elabora una infografia adaptant els 7 principis de l'aprenentatge els quals queden expressats de la següent manera:

- L'alumnat és el centre de l'aprenentatge: L'entorn d'aprenentatge reconeix que els alumnes en són els protagonistes, n'estimula el compromís actiu i els ajuda a comprendre la seva pròpia activitat com a alumnes.
- L'aprenentatge es de naturalesa social: l'entorn d'aprenentatge es fonamenta en la naturalesa social del procés d'aprendre i fomenta activament l'aprenentatge cooperatiu ben organitzat.
- Les emocions són part integral de l'aprenentatge: en l'entorn d'aprenentatge, és fonamental que els docents estiguin en sintonia amb les motivacions dels alumnes i amb el paper clau que tenen les emocions en l'assoliment dels resultats.
- L'aprenentatge ha de tenir en compte les diferències individuals: l'entorn d'aprenentatge ha de tenir present les diferències individuals entre l'alumnat, també el seu coneixement previ.
- L'esforç de tot l'alumnat és clau per a l'aprenentatge: l'entorn d'aprenentatge ha de dissenyar programes que exigeixin, a tots, esforç i afany de superació, però sense una sobrecàrrega excessiva.
- L'avaluació continuada afavoreix l'aprenentatge: l'entorn d'aprenentatge ha d'operar amb expectatives clares i aplicar estratègies d'avaluació coherents. Cal insistir molt en el feedback formatiu que ha de contribuir en l'aprenentatge.
- Aprendre és construir connexions horitzontals: l'entorn d'aprenentatge promou la "connectivitat horitzontal" entre àrees de coneixement i matèries; també amb la comunitat i el món en general.

Segons Otálora (2010,76) treballar per Ambients d'Aprenentatge implica crear espais educatius significatius, capaços de desenvolupar les competències dels nins i nines. Un espai educatiu és significatiu quan “promou els principals sentits de l'educació: l'aprenentatge i el desenvolupament humà”. A partir d'aquí, la mateixa autora estableix que un ambient d'aprenentatge significatiu és aquell que crea:

- Situacions que afavoreixin contextos complexos d'interacció. Aquestes situacions que es creen dins l'ambient es relacionen amb el principi de que l'aprenentatge és de naturalesa social.

A més, en relació als beneficis de treballar per Ambients d'Aprenentatge Guaitara i Tomalá (2016) afegixen :“La importancia de los ambientes responde a la satisfacción de necesidades físicas, necesidades afectivas y de socialización, sus necesidades de movimiento, necesidad de autonomía, necesidades lúdicas y necesidades de expresión y comunicación de los pequeños”.

Per concloure aquest apartat i des de la pròpia experiència i observació directa dins l'aula afirmo que els ambients d'aprenentatge afavoreixen el principi que fa referència a que l'infant és el centre de l'aprenentatge, són els protagonistes i estimulen el compromís actiu.

2.2 L'aprenentatge basat en projectes (ABP).

2.2.1 Història i concepte de l'ABP

L'ABP té les seves arrels en el model constructivista que evoluciona a partir de les investigacions, entre altres, de John Dewey (1859-1952), Jean Piaget (1896-1980) y Lev Vygotsky (1896-1934).

El teòric més rellevant en aquesta matèria és Jonh Dewey i el seu deixeble: William Heard Kilpatrick (1871-1965). Com reflexa Pozuelos (2007, p15):

“ A finales del siglo XIX y de la mano de lo que se llamó ‘educación progressista’ en Estados Unidos, se planteó una corriente que entendía la educación como alguna cosa ligada a la vida real del sujeto; y las materias de currículum como medio para resolver problemas. Esta corriente estaba fundamentada en las ideas de John Dewey y su teoría de aprender experimentando se concretó en el conocido ‘método de proyectos’, descrito y expuesto por Kilpatrick en 1918. Los dos psicólogos y

pedagogos aportaron el método educativo a partir de la experimentación y la igualdad entre alumnado y docente, respectivamente”.

Seguint les teories de John Dewey, William Heard Kilpatrick va elaborar altres investigacions assentant les bases del “mètode per projectes”, concretament redactat a la seva obra *The Project Method. The Use of the Purposeful Act in the Educative Process* (1918) Ambdós autors creien amb la idea que el coneixement ha de ser fruit de l'experiència de l'educand i ha de tenir com a objectiu la transformació de la societat (López de Sosoaga, 2015).

Kilpatrick proposava dividir els tipus de projecte segons la seva finalitat:

- Per a l'elaboració d'un producte final.
- Per a conèixer un tema i gaudir de l'experiència.
- Per a millorar una tècnica o habilitat
- Per a resoldre un problema o repte per al protagonista.

En el mateix període neix la teoria del constructivisme a mans de Jean Piaget que, junt a altres teòrics de la psicologia de l'humanisme com Abraham Maslow (1908-1970), transformaren el model educatiu amb la intenció de promoure el sorgiment de noves pedagogies actives centrades en l'infant com a protagonista del seu aprenentatge.

Alguns autors situen l'ABP com una metodologia que es sustenta en la base psicològica d'aquestes teories: l'humanisme de Carl Rogers (1902-1987) i Abraham Maslow, la teoria de l'autodeterminació desenvolupada per Edward Deci (1942) i Richard Ryan (1953), el constructivisme de Piaget, les aportacions de Vigotsky i la teoria de les intel·ligències múltiples de Howard Gardner (1943). De tal manera que la metodologia ABP impulsa la tendència humana cap a l'autorealització al promoure l'experiència pròpia de l'alumnat, el seu pensament lliure i la recerca pròpia de solucions.

Pérez Gómez (2013) parla de la necessitat per al segle XXI d'una Nova Il·lustració, basada en la teoria de l'aprenentatge connectivista. Aquesta planteja, en contra del cartesianisme que parla del coneixement com un objecte universal, neutre, que s'ha d'adquirir per part del subjecte, que el coneixement s'hauria d'entendre com una propietat que es crea en la interacció humana de manera permanent. L'apropiació d'aquest coneixement creat en la interrelació humana té una dimensió subjectiva. Això vol dir segons Pérez (2013): “el conocimiento que nos interesa en educación es el conocimiento que construye cada niño/a, apropiación subjetiva y contaminada por intereses,

intenciones, emociones, sentimientos de cada uno de los individuos que intervienen en el proceso”.

En el nostre país després del canvi de règim cap a la democràcia sorgiren noves experiències i recerca d'alternatives a l'escola tradicional. Aquest moviment de renovació pedagògica va tardar anys en instaurar-se a les universitats i, tot i que eren molts els teòrics i pedagogs que hi creien, els primers governs democràtics no apostaren per la creació d'escoles públiques suficients, mantenint el concert de les ja existents, mantenint així l'hegemonia escolar en l'ensenyament tradicional.

En els darrers anys, i cada vegada amb més força s'estan instaurant a les escoles metodologies com l'ABP i posant en valor les teories dels promotors de l'Escola Nova i l'educació Progressista.

Considerant l'ABP con una metodologia fem una primera aproximació al concepte.

El Ministeri d'educació, cultura i esport, (2016, p.13) realitza les següents afirmacions:

“El aprendizaje basado en proyectos es una metodología que permite a los alumnos adquirir los conocimientos y competencias clave en el siglo XXI mediante la elaboración de proyectos que den respuesta a problemas de la vida real. El aprendizaje y enseñanza basado en proyectos forman parte del ámbito del aprendizaje activo”

Segons Lafuente (2019) l'ABP es planteja com una pedagogia que promou l'adopció de més responsabilitat en l'aprenentatge per part de l'alumnat, tot fomentant la cerca i l'anàlisi d'informació i la solució de problemes reals, i l'aprofundiment en continguts lligats al seu interès personal. Per tant, aquesta metodologia sembla, a priori, més apta per fomentar competències com el pensament crític, la creativitat, l'aprendre a aprendre, la solució de problemes complexos, etc. És per això que l'ABP es presenta com una oportunitat per millorar els resultats d'aprenentatge de l'alumnat, especialment en la dimensió competencial. A casa nostra, es detecta una necessitat de millora en l'adquisició de certes competències.

Per a la seva implementació, cal realitzar activitats preparatòries que permetin als nins la introducció a aquesta manera de treballar. Passar de forma progressiva i adaptada a cada nivell a projectes cada vegada més complets amb experiències més significatives en tot el procés.

Lafuente (2019) planteja incloure els següents principis:

- Plantejament d'una pregunta o qüestió vinculada a algun fenomen autèntic o pertanyent a la realitat que guia el projecte.
- Desenvolupament per part de l'alumnat d'una sèrie de tasques usualment complexes i de manera col·laborativa, amb un alt grau d'autonomia i poder de decisió, adoptant un rol actiu per tal de resoldre la qüestió inicial (això implica dedicar un temps considerable al projecte: més d'una sessió de classe).
- Elaboració d'un o diversos productes o artefactes resultants de l'intent de respondre a la qüestió inicial i de les reflexions de l'alumnat
- Publicació o presentació d'aquest producte a unes persones determinades.
- Plantejament d'objectius d'aprenentatge lligats al desenvolupament del projecte.

2.2.2 Avantatges del Treball per Projectes

En el seu article José Sánchez exposa y analitza a través d'estudis científics els resultats de l'aprenentatge amb la metodologia ABP. La seva hipòtesi és la següent:

- Segons Willard y Duffrin (2003 citat a Sánchez, s/d), “el ABP mejora la satisfacción con el aprendizaje y prepara mejor a los estudiantes para afrontar situaciones reales que se encontrarán en su futuro laboral”.
- Segons Martínez, Herrero, González y Domínguez (2007 citat a Sánchez, s/d), els alumnes que treballen per projectes milloren la seva capacitat per treballar en equip, la motivació, l'esforç, millorar la relació afectiva amb els companys, tenir menor estrès davant d'una prova, milloren la relació amb el mestre a més de millorar la capacitat de relacionar conceptes y continguts de diferents matèries.
- Els alumnes que aprenen a través de l'ABP desenvolupen habilitats i competències d'aprenentatge autònom, l'habilitat per solucionar problemes i altres habilitats com raonament crític, comunicació, interacció social i metacognició.
- Augmenta la motivació. Es registra un augment en l'assistència a l'escola, major participació a classe i major predisposició per a realitzar les tasques (Bottoms & Webb, 1998; Moursund, Bielefeldt, & Underwood, 1997 citat a Galeana, s/d)

- Desenvolupen habilitats de col·laboració per a construir el coneixement. L'aprenentatge col·laboratiu permet als alumnes compartir idees entre ells, expressar les pròpies opinions i negociar solucions (Bryson, 1994; Reyes, 1998 citat a Galeana, s/d).

- "Aprender de manera práctica a usar la tecnología". (Kadel, 1999; Moursund, Bielefeldt, & Underwood, 1997 citat a Galeana, s/d).

Els tres eixos principals de l'ABP inclouen: relacions, comunicació i aprenentatge centrat en l'alumne. A mesura que els mestres i estudiants interactuen per planejar i treballar, aprenen a desenvolupar relacions, aquestes ses basen en la confiança, esforç, diàleg i comunicació. A més, si el treball és amb equip fomentem la inclusió, la cooperació i el respecte.

3. Proposta d'investigació

En els apartats anteriors he descrit i definit la fonamentació teòrica de les bases que sustenten la metodologia del treball per Ambients d'Aprenentatge i el Treball per Projectes, la qual ens ha permès conèixer els conceptes claus i característiques d'aquestes metodologies actives.

D'aquesta manera, ens permet tenir una visió global d'accions i estratègies metodològiques i organitzatives que respecten els principis de l'aprenentatge en un context de transformació, canvi i millora de la qualitat educativa. Així i tot, a continuació es fa una anàlisi més exhaustiva sobre com es treballa per Ambients d'Aprenentatge i Treball per Projectes a través d'un cas real com és el del CEIP Es Puig.

3.1 Context del centre

Tal com es recull en el Projecte Educatiu de Centre (2020) l'escola Es Puig es troba en el municipi de Lloseta. Està dividida en tres edificis, separats per un carrer. L'edifici d'Infantil, inaugurat l'any 2003. L'edifici de Primer i Segon d'Educació Primària, inaugurat el 2011. L'edifici de Tercer a Sisè de Primària està al costat del poliesportiu municipal. Els edificis es troben a les afores del poble a la zona coneguda amb el nom des Puig. L'adreça del centre, Camí des Puig sense número. Els espais estan distribuïts de la següent manera:

- Edifici d'Infantil: 9 aules i aula de psicomotricitat
- Edifici de Primer i Segon d'Educació Primària: 8 aules, sala de mestres i 2 despatxos d'especialistes. Menjador.
- Edifici de Tercer a Sisè de Primària: 15 aules, sala de mestres, cuina, secretaria, direcció i despatxos. Poliesportiu

Els principis bàsics de l'escola es caracteritzen per el respecte amb els valors de la societat democràtica, amb les diverses maneres de pensar i, per això, intenta estimular la solidaritat, el respecte als altres i l'actitud de diàleg, sense fer discriminacions de raça, religió, sexe o lloc de procedència familiar. Pel que fa al pluralisme i a la confessionalitat, l'escola com a tal, no adopta posicions religioses o atees, ni tampoc adopta partidismes sobre qualsevol tendència ideològica o política determinada. En tot cas, cap d'aquestes

qüestions de creença o ideologia personals, no influiran ni afectaran al normal funcionament de les activitats programades per l'escola. Igualment, i pel que fa a la coeducació estam d'acord amb la igualtat de drets i amb la no discriminació en l'activitat educativa. L'ensenyament que s'imparteixi als nins/es serà igual i es desenvoluparà en un marc de coeducació efectiva i real.

3.2 Alumnat

A més, el Projecte Educatiu de Centre (2020) recull informació en referencia a les característiques de l'alumnat. El CEIP Es Puig de Lloseta és un centre de 3 línies incomplet, que té 9 unitats d'infantil (de 3 anys a 5 anys) i 17 unitats de primària. La llengua vehicular és la llengua catalana. L'alumnat es caracteritza per la riquesa en la diversitat: diferents procedències, entorns culturals i llengües que conviuen a les aules. Amb petites variacions anuals, els percentatges d'alumnes de diverses procedències és:

Espanya	483	82,90%
Marroc	84	14,40%
Alemanya	2	0,34%
Equador	3	0,51%
Romania	2	0,34%
Índia	2	0,34
Itàlia	4	0,68%
Polònia	2	0,34
Total	582	

Informació extreta del Projecte Educatiu de Centre del CEIP Es Puig (2020)

A més durant el mes de maig de 2022 hi ha hagut 6 noves matriculacions d'infants procedents d'Ucraïna.

D'aquest alumnes un 10% presenta Necessitats Educatives de Suport Educatiu.

Amb un percentatge alt d'infants amb famílies procedents d'altres països i d'altres infants amb necessitats educatives suposa un repte per part dels mestres. Per tal d'integrar la diversitat i promoure accions que facilitin l'adaptació de tot l'alumnat en coherència amb els objectius pedagògics del centre es va optar fa uns anys per iniciar un canvi

metodològic, el qual va sorgir d'una profunda reflexió de què i com es duia a terme la tasca docent.

3.3 Línia metodològica i objectius pedagògics

En el Projecte Educatiu de Centre (2020) s'explica la línia metodològica així com els objectius pedagògics i queden resumits de la següent manera:

La línia metodològica es fonamenta en els següents eixos:

1. Un tracte personalitzat que s'adapta al ritme evolutiu i a les capacitats intel·lectuals de cada infant, tenint especial esment en la part emocional de cada un d'ells.

2. Els infants són els vertaders protagonistes dels seus aprenentatges, utilitzant metodologies actives.

3. Cercar aprenentatges que parteixin de la realitat propera i siguin significatius.

4. Fomentar les competències de cada infant, a partir de les seves possibilitats.

5. Importància de l'avaluació, treballant l'autoavaluació com la coavaluació.

6. Les noves tecnologies han de ser present en aquests aprenentatges, essent una eina motivadora i alhora eficaç.

7. L'escola no pot ser una institució tancada, i per tant, obrim els aprenentatges més enllà de les parets del centre.

El Projecte Educatiu pretén generar oportunitats d'aprenentatge i de creixement, acompanyant alumnat i famílies des de la pedagogia activa, cercant en tot moment la millora contínua i, amb una clara vocació de servei que vetlla per aconseguir un clima de confiança i de respecte, construint una relació emocional positiva entre totes les persones de la comunitat educativa. El paper com a docents és el de guiar i acompanyar l'alumne, reconeixent-lo amb les seves habilitats i els seus ritmes d'aprenentatges, amb respecte i una comunicació assertiva. L'objectiu final serà que l'infant pugui desenvolupar totes les seves competències i habilitats, i pugui mostrar tots els seus talents per poder assolir un alt grau d'autonomia.

Els objectius d'àmbit pedagògic són:

- Cercar l'adequació dels objectius i continguts al nostre context sociocultural, relacionant-los amb l'entorn proper dels alumnes mitjanant l'obertura de l'escola al poble i l'aplicació de projectes d'innovació.
- Tenir en compte les característiques individuals de cada alumne/a amb un propòsit específic d'atenció complementària als alumnes amb necessitats educatives especials.
- Tenir el màxim d'autonomia personal possible respecte al treball en general.
- Aprendre a comunicar les idees bàsiques en forma correcta, clara i comprensible.
- Ser capaç d'auto avaluar-se i avaluar als altres.
- Valorar l'esforç, la feina ben feta i la responsabilitat com a valors fonamentals de l'escola.
- Realitzar una selecció i utilització del material didàctic adequat als principis de coeducació i que potenciï l'activitat i creativitat dels alumnes.

3.4 Inicis de la transformació metodològica

El director del centre Miquel Bujosa (entrevista personal, 6 de maig de 2022) i la coordinadora d'infantil Elsa Real (entrevista personal, 5 de maig de 2022) descriuen les passes que van haver de realitzar i com van viure tot el procés de canvi, el qual va ser progressiu i fruit de la pròpia inquietud de ser coherent amb la teoria i la pràctica docent. Posen en valor el treball en equip i la capacitat d'arribar a acords perquè el que hi ha actualment sigui possible. Tots els entrevistats coincideixen en una concepció de l'educació on l'infant és el centre i el protagonista dels propis aprenentatges.

Una concepció de que l'infant ha d'experimentar, equivocar-se, aprendre dels propis errors perquè els aprenentatges siguin significatius, sent el rol del docent el de guia i acompanyant en tot el procés. La realitat és que els 23 membres del claustre d'un total de 45 que han contestat al qüestionari estan d'acord amb el canvi metodològic iniciat, tot i que cada etapa està en un moment de transformació i canvi diferent.

El CEIP Es Puig és una escola que en els seus inicis treballava amb llibres a l'etapa de primària i fitxes de lectoescriptura i lògica matemàtica a l'etapa d'infantil.

En aquell moment, a l'etapa d'educació infantil les agrupacions es feien per infants de la mateixa edat. A nivell metodològic, es feien rotllanes i converses, en les quals els docents a partir de l'escolta identificaven els interessos dels infants, a partir d'aquí iniciaven petits projectes. A més, es proposaven tallers temàtics com el taller d'art, jocs populars.

A partir de l'any 2006, arrel d'una formació a través del CEP amb títol “Una nova mirada a l'educació infantil” un grup de tres mestres iniciaren petits canvis en les dinàmiques d'aula. Canvis que sorgien de la necessitat de posar en pràctica tot allò que aprenien en el curs. Canvi de mirada significava una reflexió profunda i coherència entre la teoria i la pràctica. Tenir molt present les necessitats i els interessos dels infants i crear un clima relaxat a l'escola. Tal com diu n'Elsa Real (entrevista personal, 2 de maig de 2022) a l'entrevista: “Un canvi de paradigma a l'educació”.

Els anys posteriors seguiren realitzant diferents formacions, cada vegada més enfocades a una reflexió personal profunda, a l'autoconeixement, a la mirada respectuosa en l'educació i a un canvi metodològic que afectava a la manera de fer feina així com en la transformació dels espais, materials, organització temporal, etc. En aquests sentit realitzaren visites a diferents escoles on es treballava per ambients com l'escola Martinet de Barcelona, pionera en aquest àmbit.

Va ser en el curs 2014/15 que es va fer efectiu el canvi cap a ambients d'aprenentatge de lliure circulació. Tot l'equip de mestres d'infantil, i això era important, estava d'acord amb la nova metodologia, tenien el convenciment que necessitaven fer les coses de manera diferent i que combinar l'educació tradicional i la metodologia per ambients no era possible.

La cerca d'una millora educativa era necessària per donar resposta a una educació de qualitat per tal de garantir el benestar de tota la comunitat educativa i afavorir la motivació per aprendre. D'aquesta forma, sorgeix la implicació d'oferir respostes ajustades a les necessitats educatives i trobar les eines afavoridores pel procés. L'aprenentatge per Ambients és una metodologia que dona resposta a totes aquestes inquietuds.

La forma de fer els agrupaments també va canviar, creant grups amb infants de diferents edats.

Les primeres intervencions van anar destinades principalment a la millora del clima socioemocional dels infants amb una mirada inclusiva i amb la introducció d'una nova línia metodològica com els Ambients d'Aprenentatge a infantil i la combinació d'altres

metodologies com el Treball per Projectes, Espais d'Aprenentatge a l'etapa d'educació primària. El procés es va dur a terme de forma progressiva, fent ambients tres dies a la setmana: dimarts, dimecres i dijous. I els altres dies, seguien fent conversa, històries de vida, protagonista de la setmana, experiències i situacions creades dins l'escola. Tal com comenta el director, els ambients afavoreixen l'aprenentatge significatiu perquè són propers a la realitat de l'infant, dels seus coneixements, són inclusius i competencials.

En l'etapa de primària també va sorgir el canvi metodològic arran de diferents formacions i són partidaris, i així ho explica el director actual (Miquel Bujosa, entrevista personal, 5 de maig de 2022), de fer ús de diferents metodologies actives, amb la creença que totes tenen algun aspecte que es pot aprofitar. No n'és partidari de crear un línia de centre tancada i concreta sinó una idea metodològica de centre que emmarqui diferents maneres de fer que siguin competencials i inclusives.

Va ser també en el curs 2014/15 quan a l'etapa d'Educació Primària, començaren a introduir el Treball per Projectes i els Espais d'Aprenentatge, tot i que cada cicle s'organitzava i coordinava de forma independent. El canvi va sorgir arran de les inquietuds d'alguns mestres, l'equip directiu d'aquell moment va estar d'acord i sense gaire coordinació alguns mestres a nivell d'aula iniciaren el Treball per Projectes en hores de lliure disposició.

3.5 Concepció de l'educació i visió de les metodologies actives

En les entrevistes realitzades es planteja la següent pregunta: “*Podries dir quin és la teva concepció sobre l'educació? Amb quin estil educatiu t'enfocaries?*”. Les 3 persones entrevistades (Miquel Bujosa, Elsa Real i Maria Magdalena Bestard) coincideixen amb la resposta. Conceben l'educació com un procés en el qual l'infant és el centre i el protagonista del seu propi aprenentatge. Un nou paradigma en l'educació enfocat en el respecte als ritmes, interessos i necessitats de cada infant.

Tot procés de canvi implica reflexió, coherència entre la teoria i la pràctica. Els Ambients d'aprenentatge i el Treball per projectes són dues opcions metodològiques en les quals l'infant és l'eix principal. Els Ambients concretament ajuden a oferir una atenció més

individualitzada als infants que ho necessiten dins un context inclusiu, ajudant als infants a qüestionar-se i plantejar-se nous reptes a més de potenciar el treball autònom.

Es tracta d'espais que ofereixen diferents propostes i on alumnes amb diferents capacitats poden desenvolupar la seva activitat d'aprenentatge, i per tant, dóna resposta a les necessitats de l'infant. A més, suposa treballar aspectes curriculars de forma més vivencial i significativa a diferència de l'escola tradicional.

Així mateix, Elsa Real (entrevista personal, 2 de maig de 2022) afegeix que un altre eix fonamental dels Ambients d'aprenentatge és la confiança. Confiar amb els infants. Realment tenir present quines són les necessitats d'ells i les nostres per crear un clima relaxat.

A l'hora de crear i dissenyar els ambients i en coherència amb el que s'ha comentat anteriorment es té en compte els interessos dels infants, per tant s'ha de donar la possibilitat que les propostes siguin variades. Per altra part, els espais han de ser motivadors i tenir la qualitat de provocar emocions, sent aquest un aspecte fonamental en l'aprenentatge. En l'etapa d'Infantil tots els espais són un Ambient d'aprenentatge diferent i en cadascun d'ells es van fent propostes setmanals diferents. A nivell de Primària hi ha una combinació de diferents metodologies, la concepció en l'educació és la mateixa però la transformació metodològica es troba en un moment molt diferent respecte d'Infantil, tot i que s'està intentant anar cap unes metodologies més actives i participatives. Es reconeix una manca de coordinació entre les diferents etapes, a més el propi equip directiu no considera necessari establir una línia metodològica de centre, per aquest motiu, cada cicle proposa diferents maneres de fer feina i combinen diferents metodologies.

Un altre qüestió plantejada és el rol del mestre durant els ambients i la majoria dels docents planteja la funció del mestre com a acompanyant. Perquè aquesta funció sigui adequada n'és necessari l'autoconeixement i autoregulació de les emocions de l'adult, tot un repte com a professionals que els mateixos mestres en són conscients. Les diferents formacions que realitzen estan encaminades cada vegada més a millorar aquest aspecte.

3.6 Organització dels Ambients d'Aprenentatge

En referència a l'organització de centre, l'escola està formada per tres edificis: Educació infantil s'organitza en 10 grups d'edats heterogènies amb un màxim de 17 infants a cada aula. El treball per ambients fomenta dinàmiques de treball entre iguals i els grups d'edats heterogènies permet vivenciar situacions de cooperació on es comparteixen habilitats entre grans i petits. En etapes superiors, primer cycle es situa en un edifici i els altres dos cycles en un altre. Els agrupaments són homogenis, tot i que en moments de Treball per Projectes es fomenten les agrupacions de diferents maneres segons la fase del Projecte on es troben. Tal com expressa el director: Qualsevol aprenentatge competencial implica treballar diferents agrupaments, des de fer feina individual a fer feina per parelles, fer feina en petit grup o en gran grup (M. Bujosa, entrevista personal, 5 de maig de 2022).

3.6.1 Organització temporal

En la Programació General Anual (2021) es contempla a nivell organitzatiu una sèrie de qüestions a tenir presents. El claustre per plantejar la metodologia de treball de centre té en compte una sèrie d'eixos que organitzen el dia a dia de l'alumnat a l'escola pel que fa a l'organització dels agrupaments, els espais, el temps i el currículum. En aquest sentit, per a cada un dels aspectes mencionats es consideren uns aspectes fonamentals a tenir en compte i amb coherència a la idea metodològica del centre, aquests són: metodologia significativa que parteixi dels coneixements dels infants i de situacions properes; metodologia competencial perquè hi ha diferents tipus d'agrupaments, perquè els infants d'alguna manera són els protagonistes i és inclusiva perquè evidentment s'adapta a la realitat de cadascun dels infants.

A nivell d'Infantil

En el curs actual i després de fer front a les restriccions derivades de la pandèmia, en la primera franja del dia (de les 9.00 a les 11.00 hores) el grup està junt passant cada dia per un ambient diferent. És a partir de les 11.00 hores quan els infants poden gaudir dels ambients circulant per ells lliurement.

Moment del dia	Continguts educatius
8:45-9:00	Entrades relaxades. Benvinguda als infants i a les famílies
9:00-9:20 Arribada a l'escola	Moment de vida de grup. Donar temps per escoltar, parlar, expressar sentiments... Cohesió de grup Continguts temporals Anticipació de l'ambient assignat de primera franja horària
9:20- 10:30 Ambient assignat	Cada ambient té uns objectius i continguts específics, tot i que de manera globalitzada responen: -Feina individualitzada, per parelles o en petit grup. -Cada infant tria les propostes de forma lliure. -Autoregulació de l'aprenentatge. -Gestió del temps. -Suposa responsabilitat, autonomia, treball cooperatiu... -Carpeta d'aprenentatges. Dignificar i donar valor a la feina feta, presentació, estètica..
10:30 - 11:00 Beremar	-Hàbits alimentaris, salut i higiene -Moments de convivència i de compartir. -Aprenentatge cultural.
11:00 – 13:30 Ambients de lliure circulació	-Satisfer les pròpies necessitats -Respecte a les normes de cada ambient -Gestió del temps
13:30 – 14: 00 Ritual de sortida	-Moment de convivència, vida de grup... -Moment d'expressió oral. -Gestió de la carpeta d'aprenentatges. -Moment per compartir amb els companys la feina feta al llarg del matí, els projectes desenvolupats... -Facilita el diàleg alumne/família. -Prendre consciència dels aprenentatges.

Taula d'elaboració pròpia. Extret de Programació General Anual i la pròpia observació (N. De Plandolit)

Tal com es pot veure en la taula l'organització diària compta amb franges horàries àmplies per tal d'afavorir la continuïtat i aprofundir en els aprenentatges dels alumnes. A més, és important treballar les emocions, expressió de sentiments, resolució de conflictes que van sorgint. En l'horari està establert un temps de trobada del grup juntament amb el tutor/a: assemblea, berenar, relaxació i ritual de sortida. El dia comença amb un moment de rebuda de forma relaxada amb el mestre el qual els acompanya a l'aula. Els moments de vida del grup dels quals hem parlat esdevenen imprescindibles, en aquests es comparteixen vivències i converses que afavoreixen a la formació de la identitat personal i grupal, així com l'anticipació del que es farà. Es treballen continguts de diferents àrees fent ús d'una pissarreta amb un calendari mensual. El moment d'assemblea els infants comparteixen experiències, aprenentatges, inquietuds, curiositats, opinions, preguntes, propostes, etc., de forma empàtica i mitjançant una escola respectuosa i una comunicació assertiva. El ritual de sortida a més, és un moment per contar algun conte, cantar cançons, jocs de paraules, etc.

3.6.2 Organització general dels ambients d'Aprenentatge

Des de la pròpia observació diària des que vaig començar al centre he enregistrat el funcionament dels ambients. Els infants després de berenar (a les 11.00 h) escullen lliurement l'ambient on volen anar segons els seus interessos i necessitats.

En la primera franja horària, pel que fa a l'assignació i rotació dels ambients, els diferents grups hi passen una vegada cada quinze dies amb el seu grup. Tot i que hi ha material que sempre el podran trobar, les propostes són variades. La manera de fer feina és global i transversal atès que es poden dur a terme propostes en concret d'un espai i tenir continuïtat a altres espais. A més, es treballa l'entorn proper amb sortides pel poble i a zones verdes pròximes a l'escola.

L'edifici d'educació infantil es troba organitzat per ambients d'aprenentatge els quals es relacionen amb una o varies àrees curriculars. Es tracta d'espais constructius d'aprenentatge, estimuladors i d'intercanvi, on l'infant i l'adult es relacionen. A cada un dels ambients correspon una programació anual en la qual es descriuen els objectius específics, el disseny de l'espai, els materials, els continguts i els instruments d'avaluació.

Pel que fa a l'organització dels espais d'aprenentatge envers la influència sobre l'aprenentatge, totes les persones entrevistades (Miquel Bujosa, Elsa Real i Maria Magdalena Bestard) estan d'acord que aquesta influeix significativament de forma positiva. L'organització dels ambients d'aprenentatge és flexible i funcional, és a dir, la disposició permet establir moments de grup i alhora esdevenir un espai d'aprenentatge on els infants hi poden entrar i participar lliurement.

La lliure circulació pels diferents ambients esdevé fonamental per treballar l'autoregulació dels infants. Ells mateixos interioritzen les normes i el funcionament de cada ambient, gestionen la capacitat de persones que hi poden estar amb el símbol d'una bola vermella a la porta. Tenen la capacitat d'espera si l'ambient està ple.

A nivell d'aula, cada espai està organitzat per a un ambient temàtic (art, experimentació, música, arquitectura, infinit, jugar a ser, imagine, filar prim, mediateca, moviment i jocs exteriors) i tal com consta a la Programació General Anual (2021) els ambients es plantegen amb els següents objectius:

- Donar resposta a la diversitat d'interessos, capacitats i ritmes d'aprenentatge.
- Aprofitar la capacitat lúdica per afavorir la participació activa de l'infant en la construcció dels seus aprenentatges.
- Afavorir l'autonomia dels alumnes ja que aprenen a organitzar-se, a planificar la feina i a ser responsables amb el material i el treball.
- Flexibilitzar els horaris per establir i programar rutines per donar seguretat als infants, la qual cosa permet treballar hàbits de manera continuada i sistemàtica i ens situacions variades (esperar el seu torn, escoltar els companys i adults, hàbits de treball, d'alimentació, de relació...).

D'aquesta manera i tenint present les característiques i necessitats dels infants, es plantejaran un seguit de situacions educatives encaminades a l'activitat lúdica-educativa, cercant en el joc la font de plaer, de coneixement i de creixement físic, intel·lectual i social dels alumnes. Amb un model metodològic flexible i democràtic, basat en la pedagogia activa i no directiva; on el diàleg, el consens, la seguretat i l'afecte, juntament amb l'educació en valors, fan que es desenvolupi un dels aspectes principals de l'educació: integrar els alumnes a la societat, compensant les desigualtats o mancances de caire social, personal, afectiu...

En l'ambient exterior (pati) i en el de psicomotricitat es permet el moviment de motricitat gruixada (córrer, saltar, etc.), un espai on l'infant pot expressar les vivències i crear situacions de joc simbòlic amb el material proposat i el moviment. Tot i ser espais on l'infant és autònom, són espais que generen certs conflictes. Les intervencions dels adults dependran de la intensitat dels mateixos i la prioritat és que es resolguin de manera satisfactòria. Els altres espais són motivadors i a l'hora de dissenyar-los a més de tenir present aspectes curriculars es tenen presents aspectes com l'estètica de l'espai, la presentació dels materials i les propostes, harmonia en la col·locació del mobiliari i material accessible als infants amb propostes ajustades als seus interessos amb instruccions clares i senzilles.

En la concreció curricular es contempen les característiques pròpies de cada centre adequant el currículum oficial de la Comunitat Autònoma a la realitat del centre, tenint en compte les característiques de l'alumnat, el tipus d'organització de l'aula, els agrupaments, el material que s'empra... El centre s'ha guiat en models d'organització i d'aprenentatge basats en l'escola activa, s'ha d'aconseguir un aprenentatge el més significatiu possible pels alumnes.

El Decret 71/2008 de 27 de juny pel qual s'estableix el currículum de les Illes Balears, en el qual entre d'altres coses, parla del procés d'ensenyament i aprenentatge que s'ha d'orientar cap al desenvolupament de les capacitats que permeten assolir les competències bàsiques per l'alumnat al llarg de la vida i la socialització.

El treball per ambients implica una sèrie d'actituds i actuacions:

- Canviar el concepte de grup-classe, els alumnes continuen tenint una mestra de referència, però a l'hora de treball per ambients de lliure circulació els alumnes es mesclen entre les diferents aules i això implica canviar de mestra...
- Els espais són comuns i compartits per tots, cada aula és un ambient.
- Els alumnes aprenen a través del joc, la mestra és una orientadora dins l'ambient, no dirigeix l'aprenentatge, sinó que és qui posa els mitjans necessaris per aconseguir-ho.
- S'ha de crear un ambient on l'individu pugui ser actiu mentalment i on hagin múltiples interaccions entre els mateixos alumnes i entre aquests i la mestra.

- Cada alumne és lliure d'escollir el seu ambient, d'aquesta manera es potencia la seva autonomia i aprèn a ser conseqüent amb les seves decisions.

En l'annex 3 del present treball s'amplia la informació en referència al funcionament de cada ambient. S'explica una breu introducció, les característiques, les diferents zones de cada ambient, així com activitats i materials. La informació s'ha extret de la Programació General Anual (2021) i de la pròpia observació.

3.7 El rol del docent

El paper de les mestres i adults que estan diàriament amb els infants és vetllar pel bon funcionament dels espais, crear ambients adequats i ser conscients de la importància d'un aprenentatge respectuós. Això implica tenir presents tots els agents que formen part de l'educació: els infants, la família, l'escola, els mestres i l'entorn.

Hem de tenir present que cada infant quan arriba té una trajectòria, unes necessitats, un moment evolutiu que conformen el seu caràcter igual que nosaltres que també tenim una història i una manera de fer. És important mirar més enllà dels comportaments dels infants com també ser conscients de com estem nosaltres.

Es treballa la presència i es valora com un gran pilar de l'acompanyament respectuós, entenent-la com a facilitadora per a creació dels espais, per a que els infants puguin treure de dins els que realment són. L'atenció i l'escolta activa són elements essencials d'aquesta presència.

En la Programació General Anual (2021) es destaca el següent en relació al rol del docent:

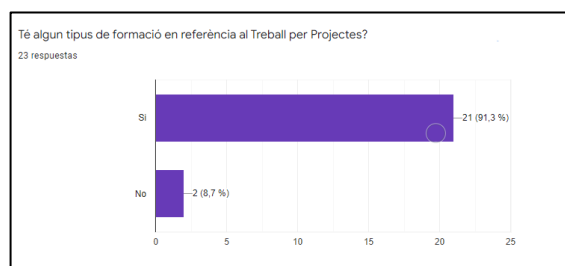
- Escolta activa i mirada respectuosa
- Respecte per el ritme individual de cada infant, tenint cura de les necessitats pròpies.
- Actitud relaxada mantenint un to de veu adequat
- Evitar fer judicis sobre la persona i les famílies. Evitar també valoracions qualitatives
- Parlar de les pròpies emocions procurant reflectir els nostres pensaments i no tant de les actuacions dels infants. Ajudar a que puguin connectar amb la seva emoció, demanant com es senten.

- Importància d'establir vincles afectius
- Treballar l'empatia davant les situacions que ens trobam dins l'aula, acceptant les emocions i sentiments
- Acompanyament en la resolució de conflictes respectant les normes de convivència.
- Evitar fer comparacions i evitar fomentar la rivalitat i competició entre els infants.
- Evitar el càstig o el premi i les expressions que indirectament comporten aquestes condicions.
- Mesurar les intervencions. La funció de l'adult és d'acompanyant i observador. Intervenim si ens ho demanen o si veim una situació d'inseguretat o de falta de respecte (física, verbal o emocional)

3.8 Descripció del Treball per Projectes a l'etapa en de Primària

La metodologia de Treball per Projectes en l'actualitat només es du a terme a l'etapa de primària. Des que es va obrir l'escola a l'any 2003 s'han anat combinant diferents metodologies de treball. A nivell de Primària va ser a l'any 2010 quan s'iniciaren en un procés de canvi i tal com diu el director: “va sorgir com una inquietud en diferents mestres del claustre i cada un va anar fent diferents formacions...era un moviment que va sorgir de manera espontània i descoordinada” (M.Bujosa, entrevista personal, 5 de maig de 2022).

En relació a la formació que tenen les persones enquestades del Treball per Projectes cal dir que un 91,3% ha fet algun tipus de formació, per tant, és un % prou alt a nivell de coneixements sobre aquesta metodologia.

En la web del centre, en l'apartat de projectes educatius es fa una explicació de com plantegen el Treball per Projectes a l'etapa de primària. El treball per projectes segons es

recull: “és una opció metodològica que fonamenta l’aprenentatge en els interessos i motivacions dels nins i nines de la classe. El fet que els nins i nines hagin de tenir una actitud activa i participativa dóna lloc a un aprenentatge eficaç”.

El treball per projectes permet organitzar les situacions d’ensenyament aprenentatge des d’una perspectiva globalitzadora i transversal. En general, el tema del projecte el trien els mateixos alumnes. Un cop triat, es plantegen què saben sobre aquell tema i què voldrien saber, es cerca informació fins poder arribar a respondre els seus interrogants.

Tal com es recull a la Programació General Anual (2021) a nivell de 1r i 2n de Primària: “tot i que s’utilitza la metodologia de treball per projecte, a primer i segon es parteix de tres grans centres d’interès a treballar al llarg de tot el curs, que hi tenen inclosos els continguts de naturals i socials prevists per aquests cursos”.

Resoldre els problemes que es van generant al llarg del desplegament del projecte convida a endinsar-se en el contingut de les diferents àrees curriculars. Per aquest motiu, a l’hora de programar les sessions els mestres són molt conscients de les diferents àrees, els objectius i continguts del currículum que es treballen per anar trobant resposta als interrogants que s’han formulat.

A partir de 3r fins a 6è de Primària els Projectes de Treball que es duen a terme són transversals a totes les àrees i el que cerquen és “una metodologia d’aprenentatge més real i engrescadora, propera a la realitat social i ciutadana dels alumnes. L’objectiu és que els alumnes siguin competents, creatius i decidits, a l’hora d’enfrontar-se amb els problemes de la vida diària”(web CEIP Es Puig, Projectes de centre).

En aquest sentit el director (M. Bujosa, entrevista personal, 6 de maig de 2022) afegeix el següent sobre les metodologies del centre: “crec amb qualsevol metodologia mentre sigui competencial, significativa i inclusiva”.

Amb el Treball per Projectes també s’intenta oferir una gran varietat d’experiències i solucions davant possibles problemes que els puguin sorgir. Proposen diferents agrupaments a l’hora de treballar les diferents sessions, des de feina personal, en parelles, petits grups, grups i gran grup. Amb l’aplicació del Treball per Projectes intenten que el treball d’aquestes assignatures ofereixi un plantejament més global i interdisciplinari als alumnes. Es tracta de trobar respostes a una o varies qüestions que es puguin plantejar dins el grup classe, des de les diferents àrees o assignatures del currículum. Aquesta feina

de treball global i integral es combinarà amb unes sessions setmanals de feina més específica de continguts de les diferents assignatures, a fi de reforçar els seus continguts. “L’avaluació serà molt variada, des dels típics controls o proves escrites, a murals, treballs, dramatitzacions, exposicions, explicacions, etc. També es vol fomentar l’avaluació entre els mateixos alumnes i l’auto-avaluació” (Web CEIP Es Puig, projectes de centre).

3.8.1 Temporalització i aplicació del Treball per Projectes

Des de la pròpia observació en el centre puc afirmar que l’ensenyament a l’educació primària està organitzat per assignatures, tenint cada una d’elles els seus propis objectius i continguts.

Amb l’aplicació del Treball per Projectes s’intenta que el treball d’aquestes assignatures ofereixi un plantejament més global i interdisciplinari als alumnes. Es tracta de trobar respostes a les qüestions que es puguin plantejar dins el grup classe, des de les diferents àrees o assignatures del currículum. Per tant, continguts de llengua, matemàtiques, naturals, socials i plàstica es treballaran i temporitzaran a mesura que vagi avançant el Projecte.

D’aquesta manera, a l’hora de planificar la feina i redactar la programació del curs els és útil i imprescindible tenir la graella dels objectius i continguts a aconseguir de cada àrea a fi de saber amb exactitud quins continguts van sorgint al llarg del projecte. És per això, que la programació es porta a terme tenint en compte les diferents assignatures amb una temporalització aproximada dels diferents continguts que es treballen.

Tal com es recull a la web del centre: “Aquesta feina de treball global i integral es treballa durant 4 sessions, que es combinen amb unes sessions setmanals de feina més específica de continguts de les diferents assignatures, a fi de reforçar els continguts de lectoescriptura, de numeració, d’operacions i problemes matemàtics”.

3.8.2 Organització de l’aula i tipus d’agrupament

Es treballa fent diferents tipus d’agrupaments en funció de l’activitat que es desenvolupi en aquell moment.

Gran grup

És la manera habitual com s'inicia la tasca per projectes així com moltes de les sessions. Seure formant un gran rotlle permet mirar i escoltar millor el company que està parlant. Hi haurà la figura del moderador, la qui tindrà com a funció donar els torns de paraula. Sempre que es consideri d'interès i sigui possible, la mestra transcriu les converses que es produeixen.

Aquesta agrupació permet situacions de conversa, explicacions, reflexions, posades en comú.

Petit grup

Es prioritza el treball en grup per damunt del treball individual. Es fan agrupacions dependent de l'activitat que s'ha de realitzar. A cada grup hi ha un nin o nina que té la funció de capità o responsable del grup. Normalment són grups de màxim 4 persones.

Per parelles

Aquest tipus d'agrupació afavoreix que cada nin i nina hagi de fer una part de la feina, s'hi hagi d'implicar. És pràctic per elaborar el dossier individual que cada infant va fent al llarg del projecte.

3.8.3 Seqüència del Treball per Projectes

El Treball per Projectes ha de permetre certa flexibilitat, adaptar-se als interessos individuals i de grup perquè l'aprenentatge sigui significatiu. Això suposa escolta activa per part del mestre, qui vetlla perquè la seqüència dels Projectes s'aproximi al que està establert en la Programació General Anual sobre el Projectes de Treball:

1. Elecció per consens d'un tema de treball.
2. Argumentació del tema elegit
3. Coneixements previs. Es tracta que cada alumne porti el que sap sobre el tema escollit i es comencin a estructurar les idees que van sorgint.
4. Índex de les preguntes triades. Fomentar en aquesta fase el diàleg i el consens, classificant les preguntes i elaborant un índex que servirà de fil conductor.
5. Recerca i tractament de la informació. Els alumnes participen activament en la recerca d'informació. Es pot enfocar de forma individual on les famílies també poden

col·laborar o de forma grupal aportant la informació trobada a casa o a l'escola, a través de sessions TIC, biblioteca de centre, etc. El fet que siguin ells mateixos que han trobat la informació estimula la motivació envers el Projecte, per tant incideix en l'aprenentatge.

6. Activitats de desenvolupament del treball: “Les activitats de desenvolupament estan en funció de la tasca encomanada. Són de diversos tipus i s'empren els diferents agrupaments abans esmentats. En ocasions seran la lectura d'un text, la projecció d'imatges o una pel·lícula, l'observació de l'entorn, l'enregistrament de dades com són les entrevistes, qüestionaris, notes escrites, etc. La representació de les dades obtingudes en diferents suports, activitats plàstiques. També es poden dur a terme activitats de l'àrea de llengua i/o de l'àrea de matemàtiques, exercicis de mesura, de geometria, etc.”(web CEIP Es Puig, projectes de centre)

7. Elaboració d'un dossier individual. És la fase de representació i creativa del Projecte intentant reflectir la filosofia del Treball per Projectes.

8. Comunicació del treball. Es tracta de decidir a qui es dona a conèixer el Projecte i la forma com es representarà.

4. Conclusions

Per tal de tancar el present treball, en primer lloc, en aquest apartat es pretén comprovar, un cop s'ha dut a terme l'estudi de cas, si els objectius plantejats inicialment s'han assolit, i en cas d'haver-se assolit, de quina manera s'han complert. En segon lloc, es presenten les possibles línies d'actuació futures o implicacions educatives i les limitacions que han sorgit durant la realització del treball. I en tercer lloc, es duu a terme una reflexió personal del present treball i del grau d'Educació Primària

4.1 Conclusions sobre els objectius del Treball

En referència a l'objectiu general plantejat en el present treball “aprofundir en les metodologies educatives del CEIP Es Puig de Lloseta i les bases teòriques que les sustenten” puc afirmar que he pogut conèixer en que consisteix treballar per Ambients d'Aprenentatge a través de la pròpia experiència i observació directa en el centre. A més, he fet ús d'entrevistes i qüestionaris que m'han permès aprofundir i tenir la visió aproximada que té part del claustre sobre el tema analitzat.

En relació als objectius específics plantejats en el present treball, faré un breu anàlisi per separat de cadascun d'ells.

En primer lloc, respecte a l'objectiu “aprofundir en el concepte de l'aprenentatge a través d'Ambients i el Treball per Projectes a partir de l'observació i anàlisi de les influències psicopedagògiques, l'organització dels espais i materials, així com el rol del mestre” podem dir que hem pogut assolir l'objectiu amb èxit, identificant les teories que sustenten les metodologies dutes a terme en l'actualitat al CEIP Es Puig.

Seguint en aquesta línia, puc concloure que els ambients d'aprenentatge són espais educatius en els quals els infants tenen a l'abast una sèrie de propostes estimulants i diversificades segons els seus interessos, els quals aprenen a través de la manipulació i d'experiències actives i vivencials per a la vida. L'infant dins els espais és el protagonista del seu aprenentatge i aquest esdevé autònom. El rol del mestre és d'acompanyant, el qual suggereix, motiva, proposa durant el procés. L'evidència d'aquesta afirmació es contempla en la resposta que han fet els 23 mestres que han respost el qüestionari en la següent pregunta:

Figura 2. Percepció del claustre sobre el rol del mestre en els Ambients d'Aprenentatge

Pel que fa a l'organització dels espais i materials, destaco la cura i la reflexió profunda que han anat fent els mestres durant el pas del temps amb ajuda de les diferents formacions que han fet i el debat que ha anat sorgint en les diferents reunions de cicle i claustres pedagògics. Tot i que en aquest objectiu es fa menció en un nivell organitzatiu, m'agradaria afegir la reflexió que s'ha fet i es fa a nivell d'acompanyament respectuós i autoconeixement. Tal com expressa Elsa Real (entrevista personal, 2 de maig de 2022) per crear ambients relaxats i significatius cal que els mestres fem una profunda reflexió sobre el que volem i com ho volem fer, sent coherents amb la teoria i la pràctica.

Els espais i materials has estat escollit tenint en compte diferents aspectes. Tal com es recull en el qüestionari en la pregunta: “Quin són els aspectes que va tenir en compte en el moment de crear i dissenyar els ambients?”, es respon el següent:

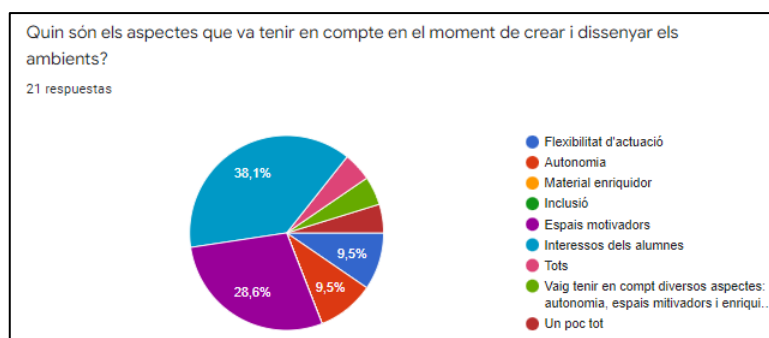

Figura 3. Aspectes per crear i dissenyar ambients

Podria concloure en aquest sentit que els Ambients d'Aprenentatge ajuden a donar resposta als interessos i necessitats dels infants. Els espais es pensen i dissenyen tenint present aquest aspecte a més de plantejar la motivació com un aspecte imprescindible per l'aprenentatge. Considero que un infant motivat i amb les necessitats satisfetes i cobertes,

progressa d'una forma qualitativa en els seus aprenentatges i maduració personal, tenint present totes les dimensions humanes (cognitiva, social i afectiva).

Per altra part i fent referència en el segon objectiu específic “analitzar la transferència de les metodologies educatives del centre i coordinació entre etapes” puc concloure que tot i que el 100% dels mestres enquestats han respost que estan d'acord amb el canvi metodològic iniciat en el centre, un 73,9% creu que no hi ha coordinació entre l'etapa d'infantil i el primer cicle de Primària. Pel que he pogut observar, considero que un dels principals motius és la separació física dels edificis i per altra part tal com explica el director (M. Bujosa, entrevista personal, 5 de maig de 2022) “des que vaig entrar a la direcció ha estat una de les prioritats que hem tingut i penso que en aquests tres anys s'ha fet molta feina a nivell de claustres pedagògics”. És evident amb aquesta afirmació que s'està fent feina per millorar aquest aspecte. A més, un 34,8% dels mestres enquestats respon que la metodologia per Ambients genera o ha generat incertesa en ells, la qual cosa només es pot revertir amb el diàleg, formació continuada i reflexió personal en la concepció que es té sobre l'educació.

Els que han respost de forma afirmativa a aquesta pregunta han afegit el següent:

En cas afirmatiu, per què?
8 respuestas
Tots els canvis en generen
No saber com funciona
Inseguretat d'arribar a tots i poder acompanyar-los correctament
Perquè el desconegut i el que no domines ho genera
Perq és nou i les coses noves creen inseguretat i incertesa. Por de no fer-ho prou bé.
Des de la ignorància inicial, em preocupava no cobrir el currículum.
Perque hi ha infants que els hi costa generar nous aprenentatges
Fins a quin punt l'alumne és capaç d'aplicar aprenentatges de la metodologia a la vida real.

Figura 4. Percepció del claustre sobre els Ambients d'Aprenentatge

Per finalitzar els objectius específics, el tercer fa menció en “aprofundir en el Treball per Projectes com a eina d'aprenentatge a nivell de centre”. En aquest sentit, el 95,7% dels mestres enquestats han respost que coneix la metodologia de Treball per Projectes tot i que només la porten a terme en l'etapa de Primària. A nivell formatiu, un 91,3% té algun tipus de formació en referència al Treball per Projectes i el 100% recomanaria alguna d'aquestes metodologies actives a altres mestres. Amb aquestes dades puc concloure que una àmplia majoria està satisfet amb aquesta metodologia i reconeix en reunions de

claustre que tenen molt camí fet per afrontar els requeriments del Nou Currículum per al pròxim curs.

4.2 Reflexions personals

En l'actualitat vivim en una societat de canvi, la pròpia pandèmia ens ha fet adaptar-nos a noves situacions i valorar el que és realment important. Són moltes les escoles que han iniciat un procés de canvi i reflexió avançant cap a una educació inclusiva i que garanteixi el dret a una educació de qualitat. L'escola on he fet l'ànalisi és un clar exemple d'un centre que aposta per la innovació com a motor del canvi, amb objectius que persegueixen atendre a l'infant de forma integral, respectuosa a partir de metodologies actives i estratègies on l'infant esdevé el protagonista del seu aprenentatge. Un clar exemple d'un centre on els membres creuen en una educació que va més enllà dels continguts i aspectes purament acadèmics, pedagogia des de l'amor i el respecte a les individualitats.

Per a mi, aquest treball ha suposat un repte. He pogut assolir els objectius d'aprofundir en la metodologia per Ambients d'Aprenentatge, experimentant de primera mà el seu funcionament i els beneficis. He gaudit de conèixer els aspectes que configuren els ambients així com valorar positivament els moments de lliure circulació. Esdevenen moments rics per als infants, veure'ls que poden escollir per iniciativa pròpia l'espai on volen participar per satisfer les necessitats i interessos del moment en que es trobem ha estat per a mi una grata sorpresa i un aprenentatge. Ho resumeixo amb la paraula felicitat i benestar. Sens dubte és una metodologia que s'adapta a la meva concepció de l'educació. Dóna el temps i l'espai per establir vincles afectius i acompanyar a l'infant en el seu propi procés evolutiu, gestionar les emocions i ajudar en la resolució de conflictes. Sens dubte continuaré la meva formació en aquesta metodologia i en altres que l'aprenentatge a partir del seu benestar personal i dins la comunitat. Una forma de treballar global, transversal, flexible i sobretot respectuosa.

D'altra banda, sobre el Treball per Projectes no he pogut fer un aprofundiment tan ampli, tot i que a través de les entrevistes i qüestionari he pogut conèixer alguns dels eixos bàsics i funcionament dins aquest centre. Valoro positivament que a l'etapa de Primària combinin metodologies actives que fomentin la inclusió, l'aprenentatge competencial i significatiu. Igualment considero hauria d'haver una línia de centre més clara i definida,

entre altres motius per donar continuïtat als infants en la manera d'aprendre i en la claredat que es transmetria a les famílies si fos d'aquesta manera.

Finalment, pel que fa a la valoració final del grau d'Educació Primària, m'agradaria incidir sobretot en les experiències viscudes en el període de pràctiques, en tots els coneixements a nivell maduratiu i evolutiu dels infants en aquesta etapa, així com dinàmiques i estratègies que podré posar en pràctica en un futur. Tenir finalitzats els dos Graus em dona una visió més global de l'educació i l'oportunitat de posar en pràctica aspectes que inicialment només es contemplen en una etapa determinada i que es podrien incloure en ambdues etapes. Es a dir, adaptar els meus coneixements perquè el bot d'una etapa a una altra no sigui gran per als infants.

Confirmo la passió i vocació per la meva professió. Considero important seguir formant-me per millorar i adaptar-me als nous reptes que vagin sorgint en l'educació i en la societat.

Educar estimant, educar per estimar

Núria de Plandolit Corró

5. Referències bibliogràfiques

- Bowlby, J (1993). *El apego*. Ediciones Paidós
- Bujosa, M (2019) *Projecte de direcció*. Lloseta
- Cano, I. i Lledó, A.I. (1995) *Espacio, comunicación y aprendizaje*. Díada editora
- CEIP Es Puig (2020) *Projecte Educatiu de Centre (PEC)*. Lloseta
- CEIP Es Puig (2021) *Programació General Anual (PGA)*. Lloseta
- Cornadó, JM. (2020). *Ambients d'aprenentatge: espais de lliure circulació i què més?*
<https://diarieducacio.cat/ambients-daprenentatge-espais-de-lliure-circulacio-i-quemes/>
- Duarte, D. (2003). Ambientes de aprendizaje: una aproximación conceptual. *Estudios pedagógicos (Valdivia)* (29), 97-113.
- Galeana, L (2016) *Aprendizaje basado en proyectos*
Recuperat de <https://repositorio.uesiglo21.edu.ar/handle/ues21/12835>
- Gaitara Vera, E. M., & Holguín Cabezas, P. (2016). *Influencia de los ambientes para promover la calidad del aprendizaje significativo en los niños de 3-4 años*. Tesis doctoral.
Recuperat de <http://repositorio.ug.edu.ec/handle/redug/12583>
- Gutiérrez de Tena, L. (2010). Ambientes de aprendizaje en el aula. *Autodidacta. Revista de la Educación en Extremadura*. 101-105. ISSN: 1989-9041
- Gutiérrez, L i Ahumada, F (2017). Los ambientes de aprendizaje en la clase: dispositivo fundamental para favorecer las competencias matemáticas en niños de educación primaria. *Educando para educar*. Núm. 33, pp. 29-40.
- Irais, G. (2014). Ambiente de aprendizaje: su significado en educación preescolar. *Revista de Educación y Desarrollo*, (29), 63-72
- Lafuente, M (2019). *Millora l'aprenentatge de l'alumnat mitjançant el treball per projectes?* Fundació Jaume Bofill, Ivàlua, 2019
- López de Sosoaga, A. (2015). *La enseñanza por proyectos: una metodología necesaria para los futuros docentes*. Opción, vol. 31 núm. 1, pp. 395-413.
- Trujillo, F (2016). *Aprendizaje basado en proyectos. Infantil, Primaria y Secundaria*. Ministerio de Educación, Cultura. y Deporte. Dirección General de Evaluación y Cooperación.

Navarro, M.P (2013). Escola Nova: una nova pedagogia de la lectura a Catalunya. *Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació* . Núm 22, pàg. 65-92

Otálora, Y (2010). Diseño de espacios educativos significativos para el desarrollo de competencias en la infancia. *CS*, 5, 71-96

Polanco, A. (2004). El ambiente en un aula del ciclo de transición. *Revista electrónica Actualidades Investigativas en Educación*, 4, (1), 1-15

Pozuelos, E.F. (2007). *Trabajo por proyectos en el aula: descripción, investigación y experiencias*. Sevilla, España: Cooperación Educativa.

Sanchez, J.M (s/d). *Qué dicen los estudios sobre el Aprendizaje Basado en Proyectos?*. Actualidad pedagógica
Recuperat de https://www.estuaria.es/wp-content/uploads/2016/04/estudios_aprendizaje_basado_en_proyectos1.pdf

Sierra García, P. El vínculo afectivo de apego: investigación y desarrollo. *Acción Psicológica* [en línea]. 2011, 8(2), 5-7.
Recuperat de: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=344030766001>

Paredes Daza, J.D. y Sanabria Becerra, W.M. (2015). Ambientes de aprendizaje o ambientes educativos. Una reflexión ineludible. *Revista de Investigaciones UCM*, 15(25), 144-158.

Raventós, P (2018). La introducció dels ambients d'aprenentatge a les escoles públiques. Estudi de cas. *Comunicació Educativa*, nº 31, 21-31

Riera Jaume, M. Ferrer Ribot, M. Ribas Mas, C. (2014) La organización del espacio por ambientes de aprendizaje en la Educación Infantil: significados, antecedentes y reflexiones. *Revista Latinoamericana de Educación Infantil* Vol.3 N°2. (19-35)

Torres i Sabaté, M.C “La Dimensió Europea de l'Educació als centres d'Educació Secundària Obligatoria del Tarragonès”. Tesis doctoral. Director/a: Noguera Arrom, Joana Universitat Rovira i Virgili. Departament de Pedagogia

Vayer, P. Duval, A. Roncin, CH (1993). *Una ecología de la escuela. La dinámica de las estructuras materiales*. Paidós Ibérica

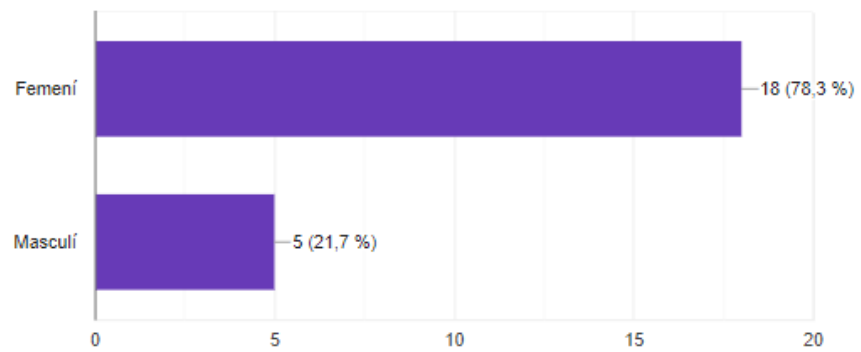
Wild, R (2012). *Llibertat i límits. Amor i respecte: El que els nens necessiten de nosaltres*. Herder Editorial

Annex1: Qüestionari al claustre

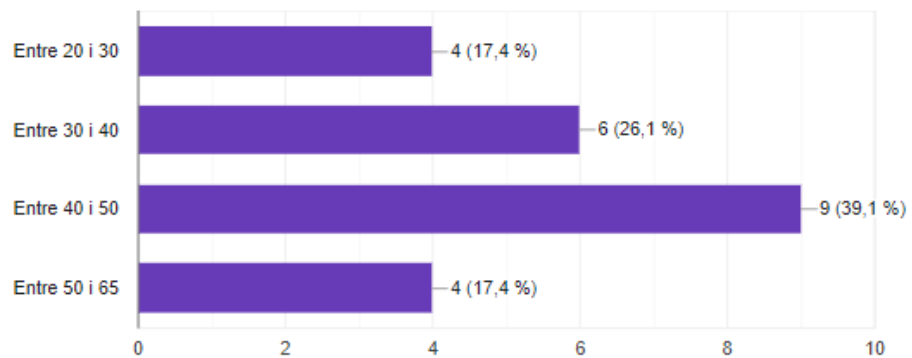
Quin és el teu gènere?

23 respuestas

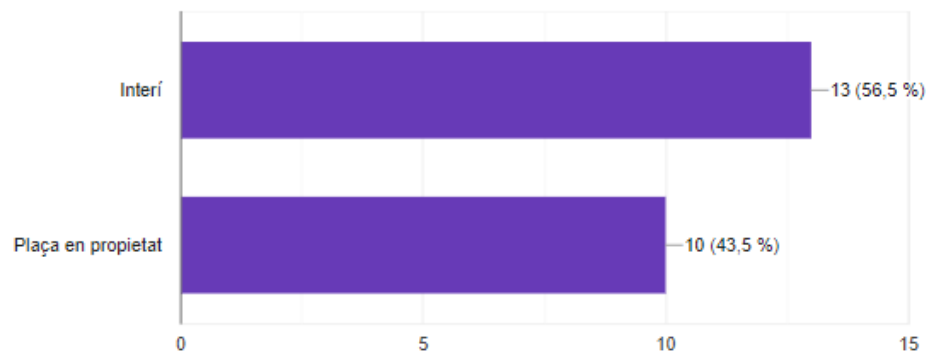
En quina franja d'edat es troba?

23 respuestas

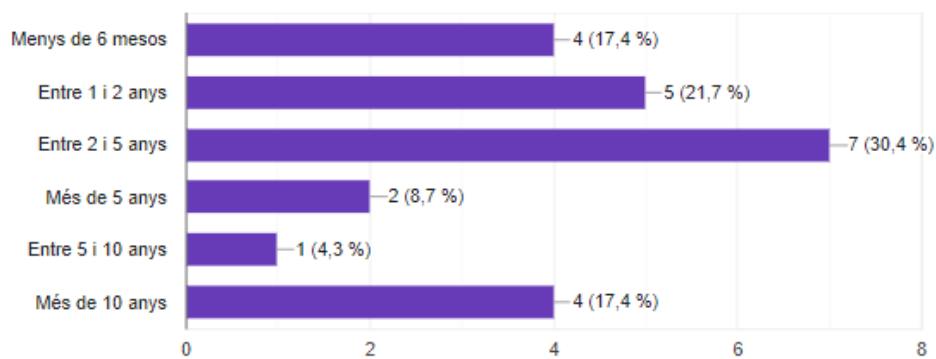
En quina situació es troba actualment?

23 respuestas

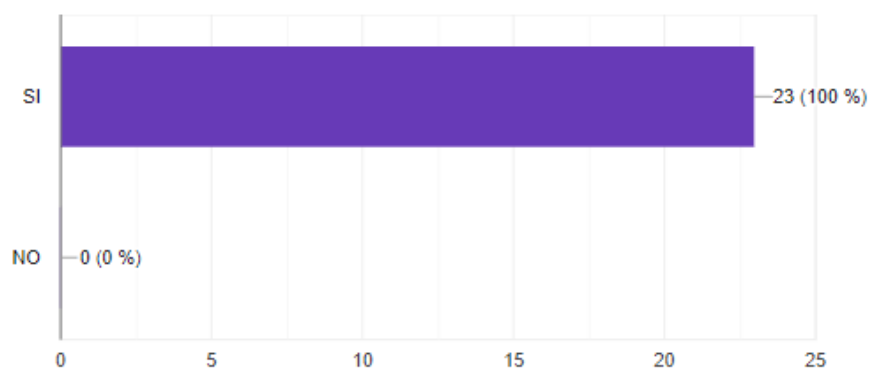
Quants anys d'experiència té en aquesta escola?

23 respuestas

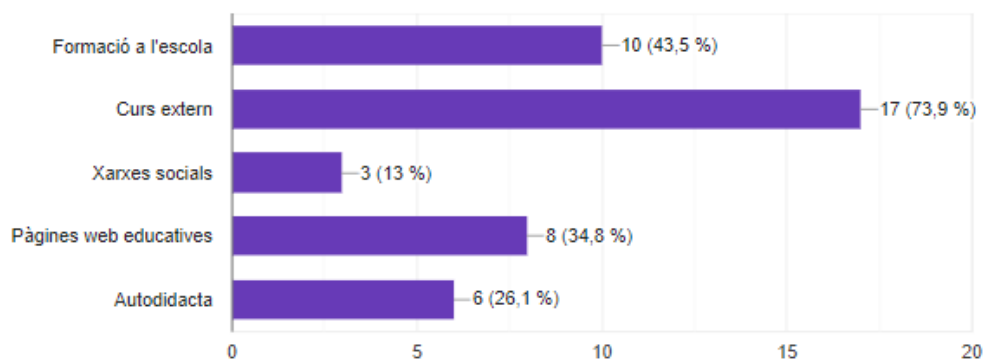
Coneix la metodologia per ambients d'aprenentatge?

23 respuestas

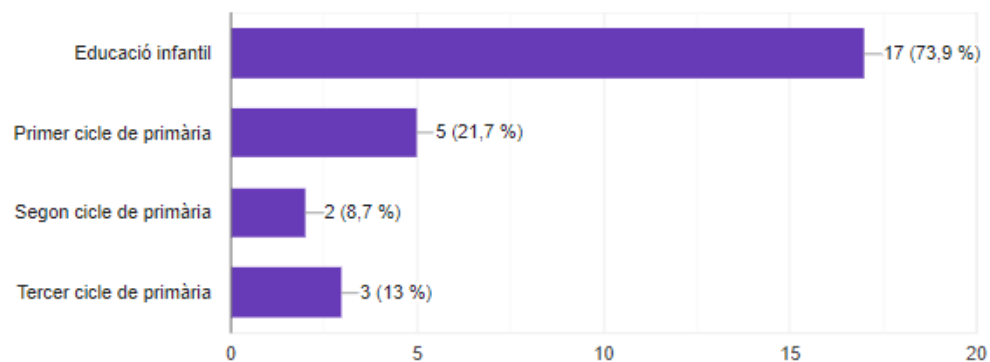
En cas afirmatiu, coneix la metodologia per ambients a través de...

23 respuestas

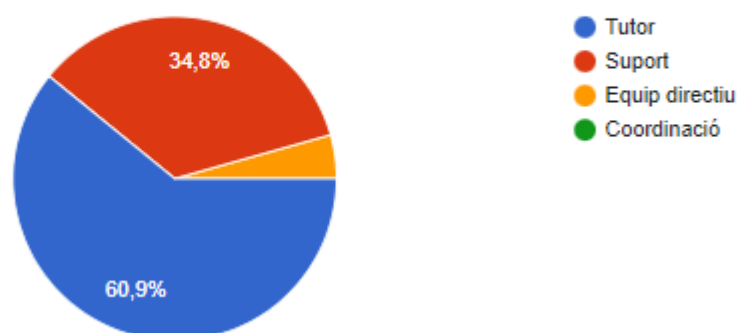
En quina etapa educativa es troba en aquest curs escolar?

23 respuestas

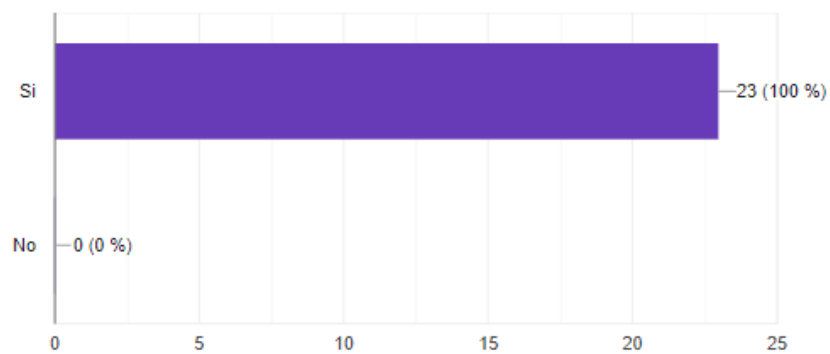
Quina és la seva funció?

23 respuestas

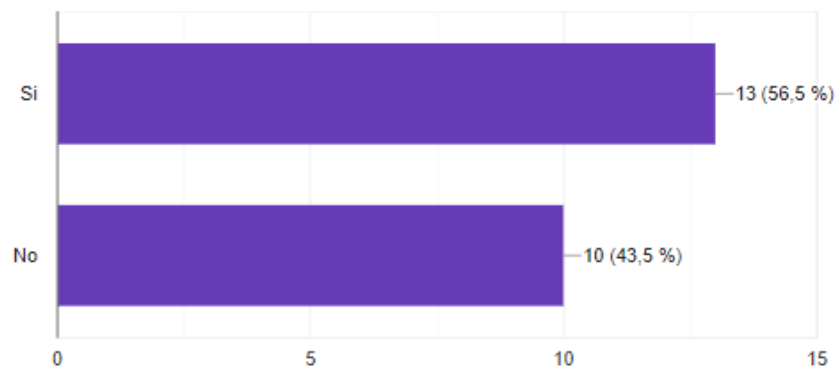
Està d'acord amb el canvi metodològic iniciat en aquest centre?

23 respuestas

És responsable d'algun ambient del vostre centre?

23 respuestas

En cas afirmatiu, quin ambient?

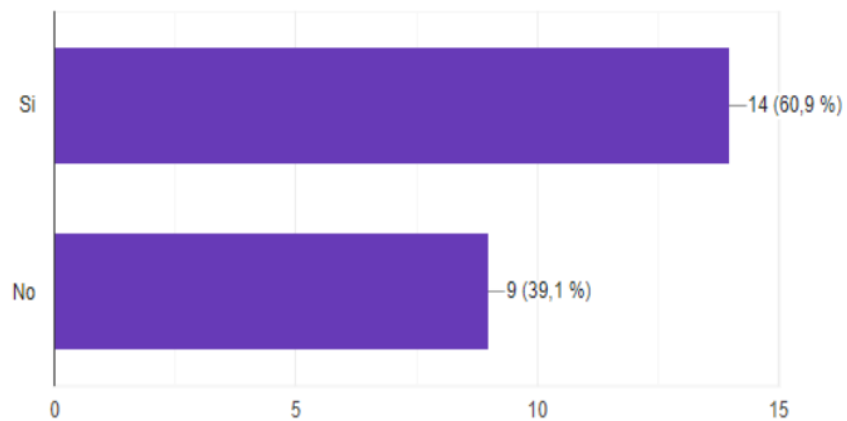
12 respuestas

- Experiments
- Ambient d'exterior i experimentació
- Ambient matemàtic
- Mediateca
- Mediateca (biblioteca, preescriptura, prelectura..)
- filar prim
- Jugar a ser
- Imagine (Llum i ombres)
- Art

A nivell d'aula, realitza activitats diferents als ambients d'aprenentatge i relacionades amb metodologies actives?

23 respuestas

En cas afirmatiu, quines activitats?

11 respuestas

Treball competencial

Treball cooperatiu y projectes

Matemàtica manipulativa

Neuroeducació, educació emocional, activitats de moviment.

Espais d'aprenentatge

Activitats que parteixin dels interessos del infants

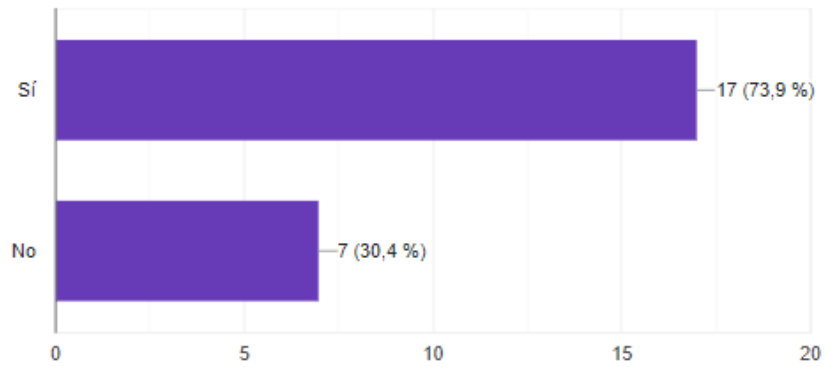
treball cooperatiu

Jocs de llenguatge, tallers

Activitats motrius, escritura, creativitat, moviment etc

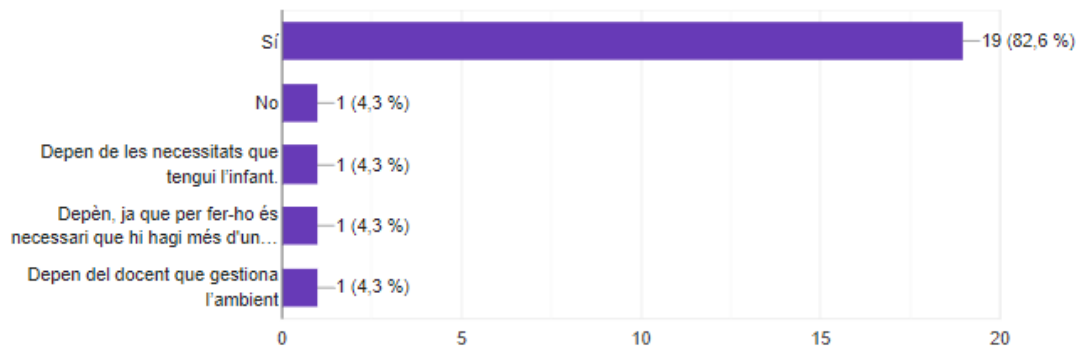
Creu que hi ha coordinació entre l'etapa d'educació infantil i el primer cicle de primària a nivell metodològic?

23 respuestas

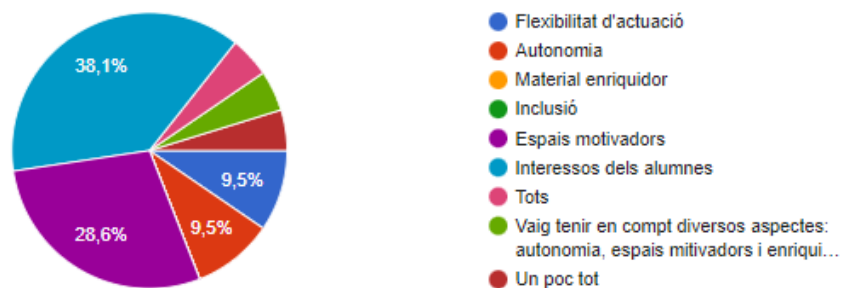
Considera que la metodologia per ambients ajuda a oferir una atenció més individualitzada als alumnes que ho necessiten?

23 respuestas

Quin són els aspectes que va tenir en compte en el moment de crear i dissenyar els ambients?

21 respuestas

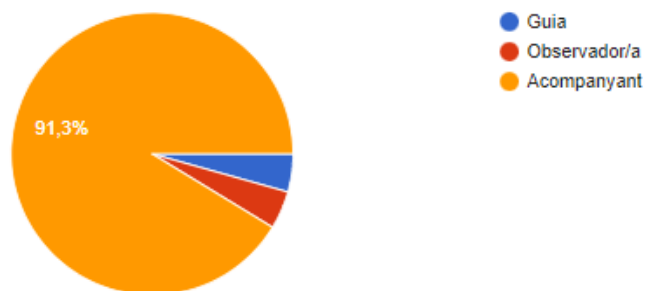
Durant el treball per ambients vostè...?

21 respuestas

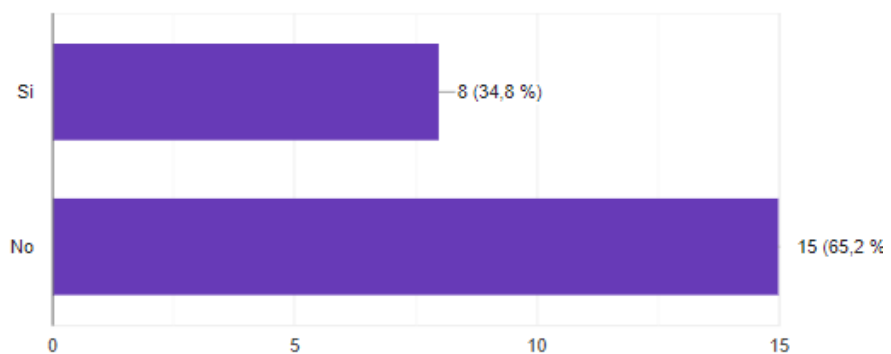
Quina és la seva funció o quina creu que hauria de ser, com a mestra, durant els ambients?

23 respuestas

La metodologia per ambient genera o ha generat incertesa en vostè?

23 respuestas

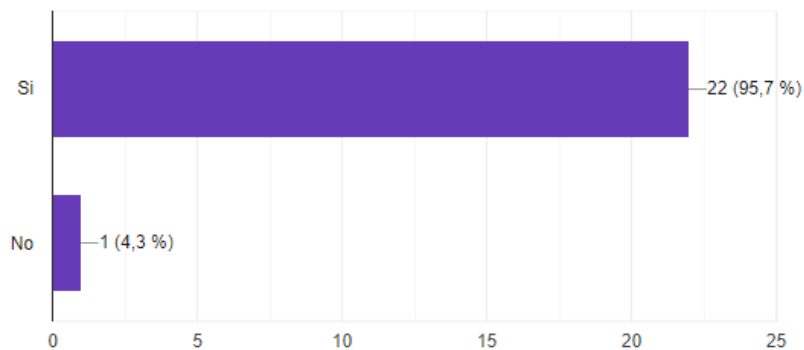
En cas afirmatiu, per què?

8 respuestas

- Tots els canvis en generen
- No saber com funciona
- Inseguretat d'arribar a tots i poder acompanyar-los correctament
- Perquè el desconegut i el que no domines ho genera
- Perq és nou i les coses noves creen inseguretat i incertesa. Por de no fer-ho prou bé.
- Des de la ignorància inicial, em preocupava no cobrir el currículum.
- Perque hi ha infants que els hi costa generar nous aprenentatges
- Fins a quin punt l'alumne és capaç d'aplicar aprenentatges de la metodologia a la vida real.

Coneix la metodologia de Treball per Projectes?

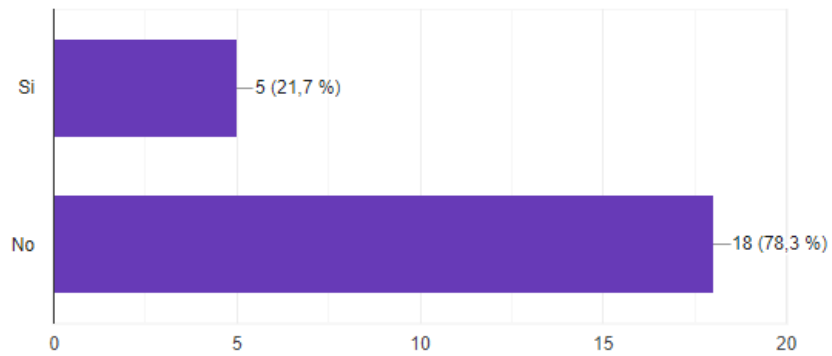
23 respuestas

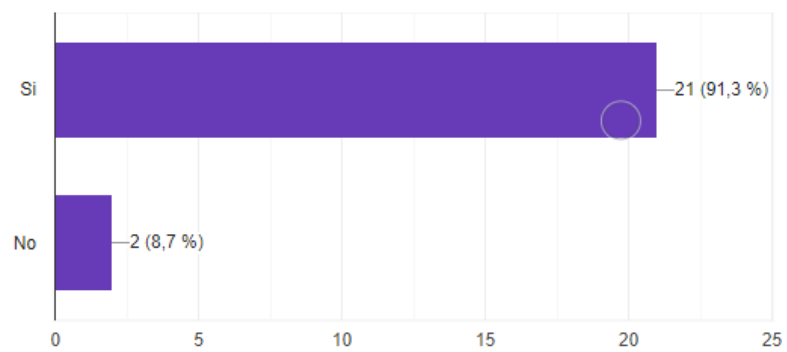
La porta a terme a la seva aula?

23 respuestas

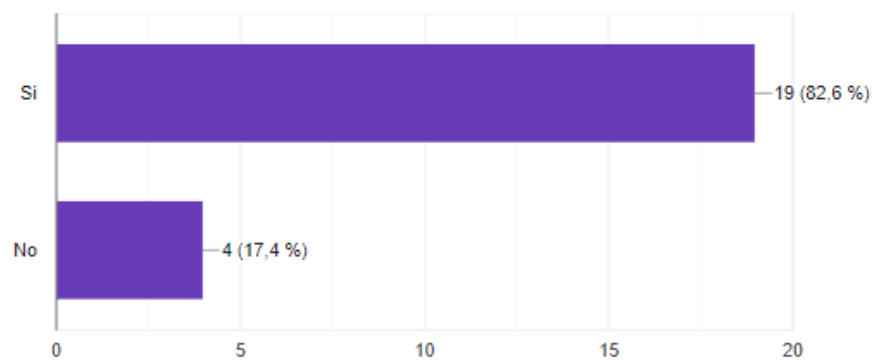
Té algun tipus de formació en referència al Treball per Projectes?

23 respuestas

Creu que està preparat/da per fer front al requeriments del Nou Currículum per al pròxim curs?

23 respuestas

Annex 2: Entrevistes

Elsa Real

02/05/2022. 14.00 h

Mestre de l'equip educació infantil

Podries explicar quina és la treva trajectòria personal, càrrec dins l'escola i per finalitzar quina concepció tens de l'educació?

Vaig acabar la carrer, vaig fer cinc anys d'interina i després vaig aprovar les oposicions. Tots aquests anys he estat mestra d'educació infantil. He anat per diverses escoles com a interina. Vaig arribar a Lloseta fa uns 10-15 anys. Hem dedico a la docència més o manco des de l'any 2000. No ho recordo bé. He estat coordinadora d'educació infantil fa uns 6 anys en aquest centre.

La teva concepció, ha canviat?

Quan vaig acabar la carrera i vaig entrar a l'escola pública vaig quedar decebuda, perquè pensava que estaria tot més avançat del que estava, en referència al que jo vaig viure com a alumne a l'escola. Cert és que la meva escola era el que es deia més "progre", més avançada en segons quins temes. Però clar, després de trenta anys quan comences a fer feina penses que tot allò, encara que fos molt avançat en els anys 70, quan arribes a l'any 2000 les coses hauran evolucionat, això em va decebre un poc. De totes maneres no em va quedar d'altra que adaptar-me a la situació. A l'escola vas fent petits canvis, fins que un dia com a equip vam arribar a una formació al CEP d'Inca i ens va obrir com una finestra a tots els que vàrem fer el curs. Els curs es deia "Una nova mirada a l'educació Infantil", i el vàrem fer l'any 2006. Jo no el vaig acabar per circumstàncies personals, però vàrem ser tres mestres que férem aquell curs. Una d'elles, na Sandra que estava en aquell moment, va ser la que va impulsar el canvi, començant a veure les coses de l'educació d'una altra manera, interessant-nos cada vegada més d'aquestes noves maneres de fer que s'estava xerrant per tot. Un canvi de paradigma de l'educació, veiem que estava un poc obsoleta, que s'havia de fer una canvi molt profund.

Un canvi completament de paradigma, perquè moltes paraules que quan estudiàvem les teníem molt presents, les repetíem, com per exemple que l'infant és el centre, que tots

necessiten el seu temps i els seu espai. Ens vàrem demanar si aquestes paraules estaven buides i quin sentit li volíem donar. Un canvi de tot.

En quin any i perquè vos proposareu fer el canvi metodològic al vostre centre?

Quan fas els cursos en el CEP et demanen que posis en pràctica. Va ser a partir del 2006

Estava vostè en l'equip impulsor?

Si que hi estava, érem un equip

En cas afirmatiu, Com vàreu comunicar aquesta decisió a l'equip de mestres? Com ho va rebre el claustre?

A les mestre d'educació infantil ens va ser fàcil perquè nosaltres aprofitem per xerrar d'educació en diferents moments del dia, hora del pati per exemple. Teníem propostes noves i pensarem conjuntament en introduir algun canvi. La gent va venir a bé, vam fer petits canvis, provant coses.

Una altra cosa molt important per nosaltres era no deixar ningú enrere, sinó es despenja gent, volíem que tothom anés allà mateix.

Ho vàreu transmetre posteriorment a l'equip directiu?

Hi ha petits canvis que tampoc afecten realment més que a la manera de funcionar d'infantil. Posteriorment ho traslladarem a l'equip directiu i les persones que hi havia en aquell moment no es van oposar, varen confiar amb nosaltres.

Des que començau a fer aquests petits canvis fins que implantau els ambients així com estan actualment, quant temps va passar?

Ha canviat tot tant....cada any hem aportat alguna cosa nova. Concretament els ambients de lliure circulació fa cinc – sis cursos

Com organitzareu els ambients a nivell de material i d'espai?

Clar, es que després vàrem fer molta formació, no tothom hi anava a les formacions, però bé, part de l'equip si que estava engrescat. Vàrem començar l'any 2006, l'any 2008

Jornades: Emocionar-se i viure l'Escola Infantil. Després una altra que també ens va marcar es deia: Cap, cor i mans. També les Jornades d'Educació per la vida en el 2014. En el 2015, 2016 fins el 2018 a més de cursos de formació visitàrem escoles que feien aquest tipus de metodologies. Anàrem a Barcelona, per Mallorca escoles que es movien dins aquest món dels ambients i ja et dic molta formació, cada any en fèiem, ja sigui d'espais, d'acompanyament respectuós, d'autoconeixement d'un mateix.

Paulatinament iniciarem amb els canvis, per exemple fèiem un petit taller on els infants es mesclaven de diferents edats....ho fèiem un cop per setmana com taller d'art, de jocs populars fins que va arribar un moment que vam veure que no podíem mantenir les dues modalitats d'ensenyament, que havíem de tirar cap una banda o cap una altra, no podíem fer ambients i metodologia tradicional alhora, perquè sinó es suposa que....aquesta manera de fer els infants han d'estar tranquils, han de seguir el seu ritme i si nosaltres com a mestres no estam tranquil·les i estam angoixades i estressades perquè volem arribar a tot i no podem, llavors és com una incongruència. A partir d'aquesta reflexió decidírem tirar a cap als ambients. Però ja et dic, molt a poc a poc.

Coneixes quina metodologia es du a terme actualment a les altres etapes educatives del centre?

A primer cicle feien una mescla, feien tallers, feien quatre ambients i després cap a segon i tercer cicle si que feien i fan projectes

Per quin motiu en particular la metodologia per ambients a l'etapa d'educació infantil?

Quan més coneixes els infants, més intentes fer el que realment necessiten, no el que necessitam només el adults

Què considereu bàsic de la metodologia per ambients per la vostra escola? Quins són els eixos claus?

Confiança. Confiar amb els infants. Realment tenir present quines són les necessitats...també hem de saber quines són les nostres necessitats i si les possam per davant ells. A vegades em de ser conscients si les coses les feim per necessitat nostra (que ha vegades està bé....perquè també estem allà) i les seves necessitats.

Un altre eix bàsic és l'autonomia, autoconeixement.

I en el cas del treball per projecte? Coneixes aquesta metodologia?

Abans de fer ambients com ara totes hem dut a terme algun petit projecte. També fèiem el protagonista de la setmana, Filosofia 3/18

Actualment encara vos trobeu amb alguna/es dificultats?

Dificultats sempre n'hi ha. Les dificultats passen primer, per les mateixes mestres d'educació infantil perquè no totes pensam igual. Pensa que si volem anar al mateix lloc no totes tenim la mateixa formació, no tothom té la mateixa confiança en que anirà bé, hi pot haver persones que es troben més còmodes amb una metodologia més tradicional.

Després, les famílies que no ho entenen. Hem hagut de fer molta pedagogia amb les famílies d'explicar perquè ho fem d'aquesta manera, perquè mesclàvem els infants de diferents edats. Imaginat, si per nosaltres com a mestres ja ens costen els canvis imagina't ells, la por. Ells veuen que només juguen i creuen que només jugar no és sinònim de fer feina o d'aprendre. En aquest aspecte cada vegada hi ha menys entrebancs, cada vegada ho coneixen més, gràcies a la pedagogia que fem. Les deixam entrar a l'escola perquè la vessin.

A més ens trobarem amb dificultats amb la resta de l'escola, perquè ens veien com un poc...aquestes d'infantil que s'inventen les coses i que pareix.....pareix que ens inventem les coses però està tot justificat, es sustenta en pedagogies i metodologies de principis del segle XX. Ara ja la neurociència ens ajuda una mica més. I clar, des de l'escola, els altres mestres feien comentaris com que no fèiem res, que només jugàvem, que si estan tot el temps a l'ambient exterior no aprenen.

Feis alguna avaluació i/o autoavaluació d'aquest procés de canvi? Com?

Sempre en fem. Hem fet a més algun curs d'autoavaluació, després alguna formació ens ha obligat a autoavaluar-nos. I també per estar un poc més informats perquè tot el temps aquesta manera de fer feina.... Amb la metodologia tradicional és igual, ningú la qüestiona i com que aquesta manera de fer està... tot el temps et posen emperons i amb la idea que

aprendran, no aprendran, doncs t'obliga a demanar-te si ho estam fent bé, si ho podríem fer millor i com a de forma més informal o a nivell de cicle, en reunions ho anam comentant. Pensa que no és una cosa inamovible, cada any anem canviant, veient el que funciona, el que no.

Quines propostes de millora i/o objectius de futur vos heu proposat? Quines accions dureu a terme per aconseguir-ho?

Tenim molt per millorar. Per una part, formar-nos sobretot en acompanyament respectuós. És com una cosa que sembla que si no ho anem recordant se'ns oblida a tots i amb l'acompanyament respectuós fa molts anys que ho demanem com una formació de centre. Almanco a infantil recordar-ho, tot i que hi ha coses que sapiguem, que ens ho tornessin a recordar penso que ens aniria bé.

Podríem també millorar materials, mobiliari i organització. En un principi volíem anar cap a ambients lliures tota la jornada, però clar, quan estàs en un procés de reflexió continua i tens plantejada una fita com aquesta i ho poses a debat te n'adones que aquesta fita no és tan prioritària. També ens anem adaptant a les necessitats dels adults.

Creu que hi ha coordinació entre les diferents etapes? Són coherents les diferents metodologies?

Sempre s'ha dit que hi ha un bot molt gran entre infantil i primer cicle de primària. Estam intentant coordinar-nos, de fet tenim reunions a final de curs o a principi de curs i de fet a primer cicle quan vam volem implantar els ambients els vam ajudar a que poguessin implantar ells també. Que podríem estar més coordinats?....si, segurament sí. Crec que estem en el camí. A nivell de primària el bot cada vegada es fa més gros, to i que s'està intentant anar cap a unes metodologies més participatives, més actives.

Per altra part no hi ha una línia de centre, evidentment no veiem les coses iguals a infantil que a primària. Falta tenir una mateixa mirada cap el que és l'educació i la infància, falta un poc. Els darrers anys es veu que anem millorant en aquest sentit.

Davant el nou Currículum. Com creus que aquest centre podrà fer front a aquest nou repte? Quins avantatges i/o inconvenients creu que us podeu trobar?

L'avantatge és que na nova Llei ens recolzarà una mica més. Abans era un poc com lluitar contracorrent. Ara no és així.

Inconvenients no sé quins trobarem. Tampoc serà un feis el que vulgueu. Almanco confio.

Maria Magdalena Bestard
05/05/2022. 14.00 h
Mestre de l'equip de suport

Podries explicar quina és la teva trajectòria professional, càrrec dins l'escola? i per finalitzar quina concepció tens de l'educació?

Sóc mestra de suport, mestra PT des de fa uns 10 anys aproximadament. Vaig començar el primer any fent una altra funció però després ja hem vaig dedicar a fer suport. He estat un any a Institut i també a escoles 0-3. Enguany estic aquí i el pròxim no ho puc saber perquè soc interina. És difícil poder repetir.

En aquest centre faig suport a Infantil mitja jornada i l'altra mitja a primer cicle, que seria primer i segon de Primària.

Quina concepció tens de l'educació? Quina és la teva mirada?

Jo crec que a l'educació li queda molt de camí encara per fer, però que ha de ser amb una mirada inclusiva. Considero que per la meua trajectòria personal i pel que he après que combinar les diferents metodologies és molt millor, és a dir, si pots fer projectes, si pots fer grups interactius, Espais d'Aprenentatge....dins l'aula per exemple fer aquí treball cooperatiu, dona molt més bagatge perquè pots estirar d'una banda o l'altra. Per les experiències que he tingut d'altres escoles que també ho han fet pots estirar de les diferents bandes, de les diferents metodologies i a jo m'agrada fer feina d'aquesta manera, pas gust. També les diferents metodologies fa que ho puguis fer d'una manera molt més inclusiva, puguis atendre l'alumnat tant de necessitats com els que no siguin de necessitats que no sigui només de manera integradora dins l'aula, sinó que puguin gaudir de l'espai igual que els altres infants i que ho puguin fer al seu nivell i al seu ritme i sobretot és molt important que en el màxim d'hores hi pugui haver dos mestres dins l'aula. El mestre de referència més el mestre de suport.

Has comentat que fa un curs escolar que estàs en aquest centre, tens alguna informació en referència al canvi metodològic iniciat en aquest centre? Què has pogut observar?

No sé exactament en quin curs escolar va començar, imagino que fa un parell de cursos escolars. Imagino que el canvi es va iniciar a partir de les necessitats que veien en els infants, la manera com necessiten els infants aprendre. Una mirada molt més respectuosa i tenint en compte les necessitats de cada infant. La metodologia per ambients fa que això es pugui tenir en compte

Tens alguna formació en relació a aquests tipus de metodologies actives?

Si, fa un parell d'anys vaig estar fent feina a l'escola d'Es Talaiot a s'Illot, i crec que va ser una de les pioneres a l'illa de Mallorca en iniciar-se en Ambients d'Aprenentatge. L'any que hi vaig estar començaren per Infantil, l'any següent tenien previst iniciar el ambients a primer cicle de primària i anys posterior, que jo ja no hi estava, a la resta de cursos. Jo vaig poder veure, tot i que només una hora setmanal i a totes les reunions de coordinació. Vaig poder observar com funcionaven els ambients i a més, aquell any es va fer una formació (no recordo el nom) d'aprenentatge autodidacta que estava relacionada amb la metodologia per Ambients. Vaig conèixer almanco les línies bàsiques. Considero que és molt necessari que hi hagi molta coordinació i aquests tipus de cursos ajuden en aquest sentit.

En aquest centre estàs en les dues etapes educatives, podries dir-me quines metodologies hi ha a cada etapa?

A l'etapa d'infantil hi ha els Ambients i a primer cicle fan per exemple hora del conte, Tallers i aquestes metodologies el que fan és que aprofiten tots els professionals que hi ha tan de suport com els tutors dels cicles per dur a terme o bé els Tallers o els contes. Abans del Covid, cada mestre anava a una aula diferent a fer la proposta. Actualment, els infants ja es poden mesclar, per tant, els mestres ens posem en un espai fixe i els infants trien on volen anar, sempre respectant el límit d'aforament per a cada Taller.

També he pogut observar que fan feina per Projectes. No he pogut intervenir gaire en aquests moments però imagino pel que he sentit que el funcionament per dur-los a terme és el mateix que en altres centres. El pròxim any he sentit que volen posar en marxa el Ambients, però no sé molt bé quina nomenclatura utilitzaran. Tenen pensat fer-ho només en alguns moments de la setmana.

**Trobes bàsica la metodologia per Ambients d'Aprenentatge en aquesta escola?
Quins creus que són els eixos claus?**

Crec que la metodologia per Ambients és eficient, el que passa és que s'ha de dur amb uns eixos bastant clars. Personalment, m'agrada més dir Espais d'Aprenentatge, ja que els Ambients són fixos de tot el dia i amb una llibertat de moviment, tal com ho fan a Infantil i els Espais són delimitats a segons quins dies i a segons quines hores, a més amb unes altres normes. Jo considero que si són necessaris perquè també. A part de fer Tallers o hora del conte o matemàtiques més dirigides, amb els Ambients es pot veure més lliurement quines són les necessitats dels infants, et pot donar molta informació del que necessita un infant en concret. En resum, considero que s'ha de saber treure el suc a totes les metodologies.

Saps si a segon i a tercer cicle utilitzen el Treball per Projectes?

En teoria la línia de centre es que en facin, però no t'ho puc explicar perquè no hi estic.

Quines dificultats trobes que hi ha entre les diferents etapes?

El fet d'estar en diferents edificis fa que cada cicle sigui com una petita família i es pugui cohesionar en aquest sentit. Per altra banda, estar en diferents edificis és difícil tenir un claustre unit amb una mateixa filosofia pedagògica i en aquesta escola considero que el fet d'estar en edificis separats cada cicle por escollir la metodologia que vol dur a terme, és a dir, ser un poc independent en quant a les metodologies. Ara bé, considero que a qualsevol escola hi ha d'haver molta cohesió, hi hauria d'haver una línia de centre i el fet que hi hagi diferents edificis aquesta línia de centre costa molt dur-la a terme. L'equip directiu en aquest sentit ha de fer molta feina en aconseguir-ho, aconseguir més unió, és a dir, invisibilitzar que hi hagi edificis.

Quines accions diries a terme per aconseguir aquesta unió i coordinació?

Pel que puc veure, Infantil funciona per Ambients, primer cicle funciona amb diferents metodologies i el pròxim any volen incorporar els Ambients en alguns moments de la setmana. A segon cicle han obert els Espais d'Aprenentatge....crec que és important tenir present que cada etapa té infants d'edats determinades amb unes necessitats concretes, no podem pretendre que tota l'escola faci Ambients, perquè hi ha unes necessitats diferents. És una reflexió personal. Crec que hi hauria d'haver una mica més de continuïtat, una metodologia que enllaci els diferents cicles. T'he de dir també que el Covid no ha ajudat en tot això.

Creus que hi ha coordinació entre les diferents etapes?

Jo crec que n'hi ha però no la suficient. A principi de curs i a final si que n'hi ha per fer el traspàs d'informació. També a les CCP ajuden en aquesta coordinació.

Davant el nou Currículum. Com creus que aquest centre podrà fer front a aquest nou repte? Quins avantatges i/o inconvenients creu que us podeu trobar?

Pel que va explicar el nostre director en el Claustre, aquesta manera de fer feina per situacions d'aprenentatge crec que és molt positiva. El que passa és que clar has d'estar ben format i tenir clar el que t'està demanant el Currículum per dur la pràctica bé. Si es dugués bé la pràctica crec que pot ser molt positiu perquè faria que la filosofia de centre es pugui unir molt més. No tenc cap dubte que en aquest centre ho aconseguirà.

Veig inconvenients a nivell formatiu i que el professorat ho faci de manera conscient. Jo personalment és la manera que m'agrada fer feina. És un repte com a professional.

Miquel Bujosa Bestard

Director CEIP Es Puig

Lloseta a 4 de maig de 2022

Podries explicar breument la teva trajectòria professional i el càrrec que tens dins l'escola?

Soc mestre des de fa 28 anys. No he estat a gaires a escoles. Vaig fer el primer dos anys abans de les oposicions fent substitucions curtes, un any en el Pau Caesnoves fent 1r i 2n ESO i després vaig estar tres anys en El Coll d'En Rebassa fent educació física.

Aquí he estat com a mestre d'educació física i vaig combinar amb tutoria durant 9 anys. Després vaig concursar a primària com a tutor de cinquè i sisè i des de fa tres cursos soc el director de l'escola.

Podries dir quina és la teva concepció sobre l'educació? Amb quin estil educatiu t'enfocaries?

Un poquet de la línia dels canvis que es duen a terme des de fa un grapat d'any, no. És canviar l'enfocament, de la metodologia tradicional o des del paradigma tradicional el centre del procés d'ensenyament aprenentatge eren els mestres i ara el centre i el protagonista és l'infant, és a dir, és l'infant qui ha d'arribar i fer els seus propis aprenentatges perquè realment siguin significatius i d'alguna manera hi hagiuna transformació i el docent el que fa és ajudar, guiar, fer un poquet de "mare", però sempre deixant que sigui l'infant que caigui, experimenti.

Concretament en aquest centre, en quin any i perquè us proposau fer aquest canvi metodològic?

Tal vegada a partir de l'any 2010, fa molts d'anys que es ve fent feina. Si que és cert que al principi cadascú va mirar de cercar un poquet del seu àmbit, per exemple, jo recordo que a cinquè i sisè ens vàrem decantar un poc cap al tema dels Treball per Projectes, a infantil varen iniciar total tema dels ambients. No hi havia una línia de centre on tots anàvem cap aquí, sinó que va sorgir com una inquietud en diferents mestres del claustre

i cada un va anar mirant, no...jo vaig tenir l'oportunitat a partir d'una formació que vaig fer en el CEP i des del CEP mateix en van oferir per anar a fer un curs de formació a la Unitat Méndez Pelayo a Santander i a partir d'aquí vaig començar.

Estava vostè en aquest equip impulsor?

No hi havia equip impulsor. Era un moviment que va sortir de manera espontània i des coordinada, cadascú mirava per ell. Jo t'estic xerrant de fa més de deu anys, no. És veritat que ja hi havia altres centres i es començava a moure tota aquesta història, però a nivell de centre no hi havia una línia.

De totes maneres en algun moment imagino que es va comunicar al claustre, no?

Sí, és a dir, el que vàrem fer és comunicar-ho a l'antic equip directiu, els vam explicar que no estàvem satisfets amb la feina amb els llibres, que les volíem llevar i volíem començar a fer Projectes. És veritat que en aquell moment a nivell administratiu estava permès, varen sortir les hores de lliure disposició que abans no hi eren i el que vàrem fer és que damunt horari fèiem Projecte el temps de lliure disposició però realment jo tenia el meu horari Gestib i realment el que feia a classe eren projectes. Era impossible amb les hores que ens donaven de lliure disposició per fer aquest tipus de feina.

Aquestes serien algunes de les dificultats que vos trobareu a l'inici?

L'horari, tot el tema del Currículum, aquest era molt ample, estava molt controlat per Inspecció, totes aquestes coses han vingut canviant molt, no...els mateixos inspector ho reconeixen que abans es mirava molt que s'havia de complir el Currículum i s'havia de fer molta referència a tot el tema de les memòries, s'havia de donar explicacions del que s'havia fer i el que no. És aquesta idea de que era important transmetre aquests coneixements més que l'enfocament aquest dels processos d'aprenentatge que fan els infants. Com que l'objectiu principal era tenir aquests coneixements, es mirava molt. Per sort tot això ha canviat

Havies comentat que personalment havies fet alguna formació, però coneixes si a nivell de centre s'han fet formacions per fer front a aquest canvi metodològic?

Des de fa cinc, sis anys una vegada que vàrem veure que tan el tema dels ambients com el tema dels projectes funcionava i que la cosa anava a més, cada vegada més gent del claustre s'hi va anar sumant i es varen fer diferents formacions, tant per àmbit, és a dir, enfocament diferent en les diferents àrees com a nivell metodològic global.

Podries explicar-me breument quina metodologia es du a terme a cada etapa o a cada cicle?

Sí, jo amb el tema de les metodologies penso que hi ha molts de problemes a nivell de llenguatge, és a dir, no és tant important el tema de les metodologies que aquestes poden ser moltes i diferents, sinó l'enfocament que ne fem. Penso que és un error dir que en una escola hi ha d'haver una línia metodològica, el que hi ha d'haver és una idea de com volem ensenyar. I és com el que t'he dit abans, si nosaltres posem el centre o el protagonisme a l'infant, que siguin ells que duen a terme els aprenentatges i que la figura del mestre sigui fer aquest acompanyament, el que realment veurem serà que jo puc fer qualsevol tipus de metodologia mentre sigui competencial, significativa i inclusiva. És a dir, em serveix qualsevol, perquè el que realment em de veure és que ni hi ha cap metodologia perfecte i que totes les metodologies tenen coses que es poden aprofitar. Dependrà del mestre, del grup d'infants, del moment. Per tant, això de marcar una línia metodològica... el que em de marcar és una idea metodològica, no... tenir clar que la tasca de l'escola està dins aquest marc.... a partir d'aquí tot el que siguin metodologies competencials, inclusives.... no podem fermar a fer una línia metodològica amb una metodologia concreta, penso que és un error.

Què considereu bàsic en la metodologia per ambients en aquest escola? Quins serien els eixos claus?

El que estàvem comentant. Si és una metodologia que és significativa perquè parteix dels coneixements dels infants, és una metodologia que parteix de situacions properes, és una

metodologia competencial perquè hi ha diferents tipus d'agrupaments, perquè els infants d'alguna manera manegen, manipulen, creen, etc. I és inclusiva perquè evidentment s'adapta a la realitat de cadascun dels infants. I el fet de tenir mesclats els infants per edats fa que encara sigui més real.

I en el cas de Treball per Projectes?

Exactament igual. És complir aquests tres paràmetres

A nivell de Primària, feis agrupaments heterogenis i fomentau el treball cooperatiu?

Sí, és una de les coses bàsiques. Qualsevol aprenentatge competencial implica treballar diferents agrupaments, des de fer feina individual a fer feina per parelles, fer feina en petit grup o en gran grup. És una de les coses que em de tenir en compte.

Vos trobeu actualment amb alguna dificultat per integrar aquest canvi?

Clar, dificultats sempre n'hi ha. Si que és cert que per sort a l'escola és un tema que està molt superat. Així com hi ha altres centre que venen d'una línia de feina més tradicional on els problemes que es troben per una banda, persones en el claustre que no estan disposades a fer el canvi i després que el fet d'haver de fer aquest canvi implica tot un aprenentatge que implica temps, esforç. Jo penso que l'escola llevat de situacions puntuals que puguin sorgir que evidentment hi son, és una cosa que tenim bastant superada.

I a nivell de % persones interines i definitives, ho saps?

Més o manco aquest any tenim prop d'un 20-25% de persones interines

Creus que amb aquestes dades el claustre està consolidat?

Sí, perquè de cara a l'any que ve així com ens ha quedat tot el tema de les comissions de serveis tindrem pràcticament un 90% del personal amb plaça definitiva.

S'està fent una avaluació- autoavaluació del procés de canvi?

Una de les coses que em elaborat a l'escola són unes rúbriques per poder controlar i valorar realment si la feina que fem tant a nivell de tasques individuals com de situacions d'aprenentatge compleixen aquests requisits.

A la memòria i a la Concreció curricular quedarà constància.

Alguna proposta de millora? Quines accions duríeu a terme per aconseguir els objectius?

Consolidar. Pensa que és un moment de veure com s'inclouran totes aquestes novetats de sa nova Llei en els centres. Nosaltres tot i que pensam que no és una cosa que ens vendrà de nou no deixa de ser un moment de canvi i em de veure quina acceptació tindrà ens els pròxims dos anys. La proposta és intentar que de cada dia la feina sigui cada vegada més competencial, millorant dia a dia, que la majoria del claustre s'hi sumi. Pensa que hi ha persones que els hi costa perquè tenen incertesa davant aquest canvi o perquè han de fer l'aprenentatge de cada dia. També el que ens agradaria és implementar a primària certs aspectes que es treballen a infantil, com el treball amb diferents edats, canviar els agrupaments. Això significa tenir més espais i persones, però si que és una cosa que ens agradaria. Poder crear situacions d'aprenentatge que no siguin per grup aula sinó que poguéssim fer diferents grups d'edat.

Creus que hi ha coordinació entre les diferents etapes?

Jo penso que des que vam entrar a la direcció ha estat una de les prioritats que em tingut i penso que en aquests tres anys s'ha fet molta feina a nivell de claustres pedagògics. És evident que tenim un gran problema i és que l'escola es molt grani estem separats per tres edificis, però penso que ha millorat molt i que amb tot el tema aquest de les situacions d'aprenentatge més millorarà encara.

Davant aquest nou Currículum, com podeu fer front en aquest nou repte?

Jo penso que per nosaltres no hi ha res nou, la majoria de les persones està mentalitzada. L'escola des de fa deu anys més o manco ja va iniciar el canvi. Ara sí que és a nivell oficial, és normatiu i veurem com anirà. Estic confiat que anirà bé

Annex3. Els Ambients d'Aprenentatge del CEIP Es Puig de Lloseta

Ambient d'Art

Introducció

Educar en creativitat significa educar per al canvi, educar persones riques en originalitat, flexibilitat, iniciativa i confiança, infants preparats per enfrontar obstacles i totes aquelles dificultats que els hi puguin sorgir, parlem d'infants preparats pels canvis, infants en definitiva creatius.

No obstant, el desenvolupament d'aquesta creativitat, va associat al desenvolupament de les diverses habilitats de pensament, com ara, crear, descobrir, imaginar, intuir, inventar; i per tant, implica un procés complex i de llarga durada en el temps. I tot això plegat, permet als infants observar, escoltar, dialogar, interpretar i fer-se conscient de sí mateix.

A més, es pot associar el treball de l'art amb les emocions, descrivint com un diàleg en espiral que ens permet enfonsar-nos en nosaltres mateixos per posteriorment tornar a surar, i poder representar d'aquesta manera la nostra essència més profunda amb una obra d'art.

Característiques

L'objectiu d'aquest ambient és doble, per una banda, es capacita a l'infant per expressar allò que desitja i sent, i per l'altre, se li donen eines per entendre l'art com una projecció social i una manera d'habitar el món.

El nostre Ambient d'Art ofereix una experiència artística per créixer globalment. Així, posem a l'abast dels infants materials diversos per experimentar i desenvolupar amb llibertat els fonaments del llenguatge plàstic. Materials que els permetin jugar amb les sensacions, que els permeti jugar a transformar, que els permeti comunicar emocions.

Espais de l'Ambient d'Art:

1. Zona de pintura: aquest espai disposa de diversos cavallets i paret de suro on poden pintar en vertical. Amb una taula paleta comuna (segons les aportacions de Miquel Castro), en aquest espai també disposen al seu abast de diferents tipus de pinzells, sponges i estris diversos.
2. Zona de collage/ invents: en aquest espai, els infants disposen de diferents materials procedents de l'entorn, pròpiament plàstics, de rebuig, estructurats i no estructurats... amb els quals poden crear produccions i petits projectes segons els propis interessos.
3. Zona d'aquarel·les: trobem un espai destinat al dibuix amb aquarel·les, el qual permet a l'infant experimentar amb un traç més fi i detallat.
4. Zona de taules: pensem que és important que l'activitat plàstica es desenvolupi en diversos plans de l'espai (vertical, horitzontal, inclinat). Aquest és un espai destinat a elaborar petits projectes que neixen de les necessitats dels infant, per la qual cosa, poden trobar a les prestatgeries materials diversos per desenvolupar la seva activitat autònomament (retoladors, ceres, tissores...)

5. Zona de modelatge: la investigació que aquí realitzen els infants, es centra en l'exploració amb l'espai i el volum. Hi ha un contacte directe amb la matèria (acília vermella amb gran plasticitat), i disposen d'una sèrie d'estrils per elaborar les seves escultures (pals, buidadors, elements de tall...) però hem de dir que l'eina principal són les mans.
6. Espai mandales/postals/punts llibre. Aquesta taula està destinada a propostes més concretes que permeten als infants realitzar una feina que requereix alts nivells de concentració, precisió en el traç, atenció, coordinació mà-ull més acurada... La temàtica de les propostes varia en funció del moment de l'any (nadal, tots sants, sant Jordi...)
7. Zona de mirall. Aquí, els infants disposen d'un mirall en vertical i retoladors tipus "veleda" al seu abast per experimentar el traç en vertical, la simetria, el reflex...
8. Espai de micro- biblioteca: aquest és un espai on els infants poden trobar al seu abast tot tipus de llibres relacionats amb l'àmbit artístic, com ara contes que narren les històries d' alguns pintors, llibres que expliquen com portar a terme diferents tipus de manualitat, dossiers d'obres d'art, llibres de documentació, etc.

Ambient d'Arquitectura

Introducció

A l'ambient d'arquitectura l'actuació que els infants fan sobre els objectes, l'establiment de relacions i la interacció amb els altres possibilita l'aprenentatge de tota una sèrie de coneixements de lògica-matemàtica.

Alhora, amb les seves exploracions, manipulacions, classificacions, agrupacions i creacions, l'infant arriba a comprendre les relacions d'aquests coneixements. A més a més es fomenta la curiositat i el seu interès ja que l'aprenentatge és actiu i significatiu.

És molt important a l'ambient oferir diversitat de materials per facilitar l'experimentació, ja que els infants necessiten actuar amb els objectes, formular hipòtesis i comprovar els resultats de les seves actuacions amb els diferents materials i en diferents circumstàncies i així amplien els seus coneixements.

El fet que a l'ambient hi ha infants de diferents edats fa que es propiciï l'aprenentatge i la relació entre iguals, respectant el ritme, el procés evolutiu i ajustant-se a les seves necessitats, capacitats i gusts. Tot això afavoreix l'autonomia, la capacitat d'elecció i de decisió, l'autocontrol i el lliure accés als materials. Amb tot el material que l'infant té al seu abast es promou el joc que és una de les grans necessitats de la infància perquè l'ajuda a aprendre i a adquirir les habilitats motores, cognitives, socials i comunicatives

Característiques

És un ambient on gairebé no hi ha mobiliari i el poc que hi ha està distribuït als costats. Això fa que doni sensació d'amplitud. En aquest ambient l'infant pot desenvolupar les seves capacitats de creativitat i d'imaginació. I alhora descobrir tota una sèrie de coneixements logicomatemàtics.

El fet que l'espai estigui distribuït per zones concretes, fa que l'infant pugui triar lliurement si vol jugar sol o amb la resta de companys. Si el joc és atractiu dona peu a atreure als altres infants provocant un altre tipus d'experimentació i convivència.

Organització de l'espai

Zona dels elements de construcció i joc simbòlic: Aquest espai es troba dividit en quatre microespais en els que, encara que els materials que es troben en ells es troben clarament definits, es complementen entre ells per tal de fomentar la creativitat i la interrelació de conceptes matemàtics i simbòlics.

- Espai de construcció de petit volum: en aquest microespai l'infant troba petites peces de plàstic i goma encaixables amb les que realitza diferents creacions simbòliques com cotxes, robots, i l'arc de Sant Martí Waldorf que fomenta en l'infant la conquesta de la verticalitat i l'altura així com també la creativitat i el simbolisme a partir de creacions de flors, parkings de cotxes, cunes de pepes petites,...

-Espai de peces de construcció de gran volum: en aquest microespai l'infant troba peces de fusta de diferents grandàries, textures i formes geomètriques, tubs de cartró de diferents mides i diàmetres, tubs de PVC de diferents mides, caps de cartró de diferents mides i un banquet amb dos graons.

-Espai de peces de construcció amb materials naturals: en aquest microespai l'infant troba una estora, una taula baixa i dos miralls verticals on l'activitat que es du a terme fomenta l'observació de la simetria, la perspectiva des de diferents angles i punts de vista, l'autoconcepte i autoimatge a partir de veure la seva pròpia imatge i la dels seus companys reflectida als miralls,... A més, en aquest espai també trobam caixes de fusta amb els següents materials: branques i troncs petits de diferents formes i mides, cercles de tronc d'arbres de diferents diàmetres i mides, pedres blanques arrodonides, pinyes i altres elements naturals segons l'estació de l'any, animals de plàstic que fomenten el joc simbòlic, Nins waldorf arc de Sant Martí, pepes petites de 10 cm que representen diferents membres d'una família.

Tots aquests elements fomenten la interrelació entre el món simbòlic i el món real a partir dels diferents elements que els componen.

-Espai de construcció de la fusteria: en aquest microespai l'infant troba un banc de fuster i eines (martell, claus ingleses, claus, desengramponadors), així com fustes de diferents formes geomètriques.

Amb tot el material que l'infant troba en aquests microespais pot realitzar diversitat de construccions i l'ajuden al mateix temps, no sols a crear des de cases, ponts, estacions, túnels, castells, torres,... de diferents volums i altures, interrelacionant els elements dels diferents microespais per realitzar la construcció d'una granja d'animals, d'un aparcament de cotxes, rampes per als cotxes amb fustes llises o amb tubs de cartró, sinó també, involuntàriament a experimentar un gran nombre de conceptes matemàtics i geomètrics: seriacions, agrupacions, mides, nombres, classificacions, etc.

Ambient Jugar a ser

Introducció

En general, podem considerar que el joc:

- És un mitjà de socialització, expressió i comunicació, amb el qual l'infant supera el seu egocentrisme, estableix relacions amb els seus iguals i aprèn a acceptar punts de vista diferents al propi.
- Permet a l'infant conèixer-se a si mateix, als altres i establir vincles afectius.
- Desenvolupa les funcions psíquiques necessàries per als aprenentatges com la percepció sensorial, el llenguatge, la memòria, etc..
- Estimula la superació personal a partir de l'experimentació de l'èxit, que és la base de tota autoconfiança.
- Ajuda a interioritzar les normes i pautes de comportament social,
- És la base de tota activitat creativa, ja que promou la imaginació.

Principals **característiques** del joc simbòlic:

- És ficció: Les accions que es reproduïxen es situen en un plànol imaginari on tot és possible.
- Malgrat sigui ficció, sempre necessiten una primera informació per nodrir els seus guions de joc: no se pot jugar a princeses si mai hem sentit xerrar d'elles.
- Tenen la possibilitat de simular un objecte que no està present. Si no tenen un detall que necessiten per a aquella escena imaginada no passa res, s'ho poden inventar o transformar un altre objecte amb allò que volen. D'aquesta manera, s'interioritza que les coses (incloses les idees) no són sempre el que semblen o el que diuen els altres.
- El joc simbòlic sempre va acompanyat d'acció i de diàlegs en els que posar paraules a les accions que realitzen. amb el temps, tal volta sembli que fan un joc silenciós, però en realitat els diàlegs estructurats se reproduïxen en el seu pensament.

Organització de l'espai i activitats

Ambient de caseta:

En aquest ambient intentam reproduir una casa, amb un llit, una còmode amb lampareta, cuina on hi tenim una taula, cadires, olles, micrones, cafetera, menjar,...

-A més a més, hi ha l'espai de disfresses, on hi tenim diferents vestits, sabates, bolsos, joies, complements,...

-Espai de bebès: bressols, bolquers, robeta, carretons, motxilla portabebès... d'estar amb tauleta i dues butaques.

Ambient d'oficis:

-Espai del mercat: botiga amb menjar fictici i envasos reals, caixa enregistradora amb doblers, senalles, bàscula per pesar,...

-Zona de metges: amb llitera, xeringues, benes, guants, bates de metge, diferents utensilis com el fonendo per escoltat-se,...taula i cadires amb ordinador per fer receptes...

-Minimons: disposem d'un altell fet de fusta on hi tenim un troç de gespa artificial, una caseta de fusta, coixins, animals, figures en miniatura. Amb aquest material es creen històries en diferents materials i escenaris.

Ambient infinit

Introducció

A la vida quotidiana ens trobam les matemàtiques a tot arreu. Per això és important que els infants se n'adonin, i que les visquin cada dia a l'escola. Quan compten les vegades que salten a la corda, quan posen pedretes dins un recipient o quan comparteixen en un espai de temps una gronxadora, quants nens o nenes som a la classe i quants no, quin dia de la setmana ens trobam... També s'adonen que al seu voltant hi ha formes geomètriques: capses, el rellotge penjat a la classe, les peces de construcció...

A partir de l'exploració del propi entorn, treballam l'observació, i això el permet experimentar, reconèixer, interpretar i representar i, així, l'infant activa el pensament lògic que li permet desenvolupar el seu propi raonament matemàtic.

Característiques

-Exploració de l'entorn:

Posam a l'abast dels infants materials que podem trobar a la naturalesa i/o materials de fusta amb volum, planes, pesades, de diferents formes...

Amb el paper, les tisores, els retoladors, gomets, regles i el llapis l'infant pot fer produccions pròpies, relacionar, comptar, classificar, resseguir, comparar, crear...

-Experimentació i interpretació:

Els metres i les balances a l'abast dels infants ajuden a comparar objectes, fer prediccions i estimacions. I, a vegades, es pot treballar sense utilitzar les unitats convencionals, mesurant la longitud d'un mateix amb pams i passes.

-Raonament i representació:

El calendari on anam escrivint i marcant el que ha de passar en un futur, el que passa avui ens ajuda a reconèixer l'ordenació temporal de fets de la vida quotidiana. També aplicam diferents estratègies de càlcul quan comptam, afegim, treim, repartim o agrupam. Així anam construint la noció de quantitat i la seva representació

Organització de l'espai

-Zona de jocs de taula

Quan entram a l'ambient ens trobam a la zona de jocs de taula, zona que convida a jugar en petit grup, amb parelles o individualment. Els jocs de taula ajuden a potenciar capacitats o competències matemàtiques bàsiques, com la lògica i l'atzar, la numeració i el càlcul, i ajuden a comptar, a afegir, a treure, a agrupar i a repartir, a memoritzar, a descriure atributs. Tenim jocs tradicionals com el parxís, l'oca, el dominó, el bingo, el joc de cartes, monopoli, memòria i puzles.

-Zona de construccions

A la dreta de la classe tenim les construccions. Els materials dels que disposam ajuden als nins a estructurar internament el pensament, els equilibris, la posició, a treballar la lateralitat, el dalt i el baix, l'alçada, l'espai, el volum i les formes i la geometria. Amb aquest material en algunes ocasions construeixen cases, carreteres o imaginen, així comencen a desenvolupar el joc simbòlic.

-Zona de materials matemàtics

També a la dreta de la classe tenim la zona de material o jocs matemàtics, ens trobam amb dues zones de materials que ajudaran als infants a consolidar i/o descobrir conceptes matemàtics a través de la manipulació i l'experimentació amb ells. En el camí del concret a l'abstracte hi ha com a primer pas la manipulació de materials, usos que desencadenaran el pensament. Tenim diferents materials per treballar la numeració, la quantitat, la descomposició dels nombres, les agrupacions, la seriació, la simetria, la relació, materials com les regletes, diferents cistelles o capsetes amb material no estructurat.

Ambient Mediateca

Introducció

La Mediateca és un espai on els infants troben oportunitats per aprendre a fer ús de la comunicació i a més poden jugar i experimentar amb tots els aspectes del llenguatge (fonologia, lèxic, gramàtica i pragmàtica). També poden iniciar-se en el llenguatge escrit.

La capacitat de parlar és una de les conquestes més importants dels éssers humans i per assolir-la és necessària (la concurrència de diversos factors, alguns interns i localitzats en el subjecte (fisiològics i cognitius), i d'altres externs o ambientals. La interacció constant entre aquests factors dóna com a fruit l'adquisició i el desenvolupament del llenguatge.

Referent a l'adquisició del llenguatge escrit es donaran eines i recursos per tal que l'alumnat faci les progressions necessàries per treballar els pre-requisits, la consciència fonològica i qui estigui preparat s'iniciï amb la lectura i l'escriptura.

El primer vehicle de la llengua escrita serà el propi nom, el qual reconeixerà entre les seves pertinences. Les activitats estan pensades per tal d'estimular la creativitat de l'infant, per fer que dugui la iniciativa, pregunti i s'interessi pel que posa en els llocs.

Característiques

Els espais de l'ambient estan pensats per propiciar l'estimulació de la comprensió i expressió oral així com també de tots els aspectes del llenguatge:

-A nivell fonològic: es treballa articulació, respiració, buf, etc.

-A nivell lèxic o semàntic: l'ampliació del lèxic de l'alumnat està garantit pel fet de propiciar en l'ambient l'oportunitat de parlar en llibertat, amb diferents recursos i situacions.

-A nivell gramatical: es treballen la coherència del discurs i de la frase, s'escolten i contenen històries, es produeixen materials com cartes, postals, etc.

-A nivell pragmàtic: es treballarà la funcionalitat del llenguatge i el sentit dels discursos pels propis alumnes i en el context en que es creïn. Les propostes dels mestres partiran dels interessos, situacions i converses que sorgeixin en el propi ambient.

Organització de l'espai

-Taula de comunicació: Hi ha dos telèfons, dues màquines d'escriure, un teclat d'ordinador i una pila de postals d'animals i d'altres temàtiques.

-Zona de biblioteca: Amb un recull variat de contes que es van renovant periòdicament. Al costat dels prestatges hi ha una estora gran, coixins i un puf on els infants es poden posar còmodes per llegir.

-Taula de lletres: hi ha diversos materials relacionat amb les lletres: lletres de fusta amagades dins una capsa, targetes amb lletres majúscules i lligades, segells de lletres, etc.

-Activitats de buf: pilotes de tennis taula, plomes, canyetes, etc.

-Taulas de creació: rectangle format per 3 taules grans on poden asseure's fins 10 infants. Al costat hi ha bolígrafs, pintures i retoladors, fulls, plastilina, tisores i cola per aferrar, gomets, etc.

Ambient de Filar Prim

Introducció

La motricitat és un dels aspectes més importants en el desenvolupament dels infants, ja que ajuda significativament a l'infant, a millorar la seva autonomia.

La motricitat fina fa referència a totes aquelles activitats que necessiten precisió i un major nivell de coordinació.

És a dir, moviments realitzats per una o més parts del cos. Aquest tipus de motricitat s'inicia en els infants aproximadament cap a l'any i mig, donat que implica un nivell de maduració i aprenentatge previ i es va treballant al llarg de tota l'etapa d'educació infantil sempre respectant el seu ritme. Dins de psicomotricitat fina trobem: la coordinació viso-manual (domini de la mà, pas previ a la lecto-escriptura). En aquest ambient es treballa l'habilitat de coordinar moviments de grups musculars petits amb precisió (coordinació òculo-manual). El desenvolupament d'aquestes habilitats és molt important per experimentar amb l'entorn i està molt relacionat amb l'increment de la intel·ligència.

Característiques

En aquest ambient es treballen activitats pensades per a estimular i desenvolupar habilitats que els ajudin a una bona adquisició del traç; a treballar la tonicitat dels dits, la precisió, la força i la pressió realitzades amb les mans i els dits; a la coordinació de moviments; a l'orientació espacial; la lateralitat i per a la iniciació de la lecto-escriptura.

Ho feim amb activitats que els permetin treballar la precisió, la pinça i el traç. I sobre tot, gaudir de les activitats i les produccions. La capacitat que més es potencia és aprendre a ser i a actuar de cada vegada més autònoma

Activitats

A l'ambient hi ha propostes de diferents tipus que els permeten treballar la precisió, la pinça i el traç. També, en aquest ambient les propostes estan relacionades amb les principals festes populars, estacions de l'any... (a través de màscares, objectes per decorar, etc)

- Retallar, punxar, pintar, encolar, posar gomets, grafomotricitat...
- Fer collars amb pasta i bolles de diferents tipus.
- Cosir
- Teixir
- Manualitats precises.
- Estendre roba.
- Ús de diferents tipus de pinces.
- Fer pompons de llana.
- Fer moviments de pern
- Obrir i tancar claus
- Fer polseres amb diferents materials.
- Fer traços amb materials diversos.
- Jocs de manipulació.
- Modelatge amb plastilina.
- Encaixos i puzles.

Ambient d'espais exteriors

Introducció

La importància del joc en el desenvolupament infantil:

Els mestres sabem que tots els infants, quan juguen, aprenen o amplien capacitats com l'atenció, la memòria o la creativitat, i progressivament van desenvolupant la seva intel·ligència. L'infant aprèn perquè juga i el joc li permet madurar, fer-se gran. Perquè l'infant maduri, modifiqui les conductes, aprengui i aconsegueixi fer perdurar els aprenentatges, necessita practicar i a més fer-ho moltes vegades. L'aprenentatge es sol produir com a resultat de la pràctica i de l'entrenament, i el joc permet generar rutines que porten al desenvolupament de les capacitats.

Quan juguen, els infants no tenen generalment intenció d'aprendre, però som els mestres els que podem planificar els espais per què els infants es capacitin. En definitiva, el joc dels infants en els espais educatius permet a l'educador relacionar el joc amb l'aprenentatge, i facilitar el desenvolupament psicomotor, cognitiu, afectiu i social. En certa manera, es tracta d'aprofitar l'activitat lúdica com a punt de partida per a proposar i realitzar tasques útils, orientades a dirigir objectius educacionals.

Característiques de l'activitat lúdica

Físic motor: augmentant la força, la velocitat i el desenvolupament muscular ajudant a la sincronització de moviments, a la comprensió de la lateralitat, a la coordinació viso-motora, a la percepció dels sentits, millorant la precisió gestual i el llenguatge, etc.

Intel·lectual: facilitant la comprensió de situacions, l'elaboració d'estratègies, l'anticipació d'esdeveniments i la resolució de problemes; tot això ajuda a adquirir estructures cognitives bàsiques i a relativitzar els punts de vista egocèntrics, afavorint la construcció d'un pensament lògic objectiu.

Creatiu: potenciant la imaginació, el pensament simbòlic, i desenvolupant destreses o habilitats manuals.

Emocional: impulsant el control de l'autoafirmació a través de l'assimilació i maturació de les situacions viscudes, expressant verbalment les seves experiències i superant la frustració davant els fets que, repetits en el món simbòlic i imaginatiu, perden una part del seu caràcter traumàtic o agressiu.

Social: proposant situacions per a l'aprenentatge moral de les regles de convivència, participant en situacions imaginàries creades i mantingudes col·lectivament, acceptant rols i funcions socials que ajuden a construir els límits en les relacions, practicant la cooperació com a instrument de treball en grup i actuant d'acord amb altres per responsabilitzar-se de les tasques.

Cultural: imitant models de referència agafats del context social en què es desenvolupa la vida quotidiana, la qual cosa constitueix un mitjà d'aprenentatge i adaptació al món adult, que dependrà de factors com l'àrea geogràfica, les condicions climàtiques i l'època històrica.

Organització de l'espai

- Arener: trobam un espai amb arena, pals, rampins, poals...
- Bicicletes, motos i patinets.
- Rampa de fusta: que utilitzen per impulsar-se amb els patins. Bicicletes, caixons...
- Estructura patinadora: hi ha una patinadora, una corda i un circuit de cordes.
- Rodes: hi ha rodes de cotxes i camions per poder jugar i fer construccions...
- Pissarra: la paret està pintada amb pintura de pissarra i aquí poden fer representacions.
- Porxada: hi ha cordes, rodes, un rocòdrom... per poder engronxar-se i enfilarse.
- Tipi: hi ha 1 tipi on es poden amagar i jugar a jocs tranquils.
- Hort: hi ha oliveres en les quals es poden enfilarse, fustetes per fer construccions o jugar a fer clots, espai on poder cercar coses de la naturalesa, i una cuineta per poder fer menjars...
- Morera: un espai que hi ha terra en el qual també poden jugar a fer mesclades.

Ambient de Teatre

Introducció

El teatre és un mitjà per expressar i comunicar sentiments, per explicar històries, per connectar amb altres persones, per enriquir els seus mitjans d'expressió i la seva espontaneïtat. El teatre és una activitat que potencia les capacitats comunicatives.

Fer teatre és treballar en equip. Teatre –jouer com diuen els francesos– vol dir 'joc'. Fer teatre és jugar, inventar personatges, idear situacions, històries, i viure experiències inimaginables. Totes aquestes qualitats són innates als més petits i, amb el teatre, el que intentem és potenciar aquesta característica infantil. Es tracta, doncs, de conservar aquest joc, aquesta manera de treballar.

Les tècniques dramàtiques estan considerades com a metodologia interdisciplinària. S'utilitzen en tots els nivells educatius. Proporcionen oportunitat per realitzar activitats auditives, visuals, motrius i verbals.

En implicar simultàniament aspectes cognitius, afectius i psicomotrius del subjecte de l'aprenentatge, no limiten l'aprenentatge a una mera experiència intel·lectual. Són una eina inapreciable per a l'ensenyament dels valors.

Característiques

Aquest espai està organitzat per l'equip de suport, oferint un desdoblament del grup classe, de manera que es redueix la ràtio i s'intensifica l'atenció a l'alumnat NESE. En aquest ambient s'aprofita per fer una observació i valoració detinguda de cada alumne individualment, per tal de poder donar millor resposta a les necessitats dels infants, famílies i equip educatiu.

A més a més, les mestres especialistes en AL i PT que utilitzen aquest ambient, desenvolupen propostes quinzenals destinades a intervencions específiques per tal d'atendre les necessitats dels alumnes NESE i, dins un marc inclusiu, la resta de companys es veuen beneficiats, ja que els grups de desdoblament s'han organitzat de manera heterogènia i compensatòria.

Durant la segona part de la sessió, quan la proposta específica ha finalitzat, els infants tenen al seu abast material elaborat i disposat pel mateix equip de mestres per dur terme joc lliure, més o manco estructurat (elements d'expressió corporal, dramatització, titelles...per donar suport i força a l'expressió oral) ,depenent del material en si mateix.

Ambient d'espais exteriors

Introducció

La importància del joc en el desenvolupament infantil:

Els mestres sabem que tots els infants, quan juguen, aprenen o amplien capacitats com l'atenció, la memòria o la creativitat, i progressivament van desenvolupant la seva intel·ligència. L'infant aprèn perquè juga i el joc li permet madurar, fer-se gran. Per què l'infant maduri, modifiqui les conductes, aprengui i aconsegueixi fer perdurar els aprenentatges, necessita practicar i a més fer-ho moltes vegades. L'aprenentatge es sol produir com a resultat de la pràctica i de l'entrenament, i el joc permet generar rutines que porten al desenvolupament de les capacitats.

Quan juguen, els infants no tenen generalment intenció d'aprendre, però som els mestres els que podem planificar els espais per què els infants es capacitin. En definitiva, el joc dels infants en els espais educatius permet a l'educador relacionar el joc amb l'aprenentatge, i facilitar el desenvolupament psicomotor, cognitiu, afectiu i social. En certa manera, es tracta d'aprofitar l'activitat lúdica com a punt de partida per a proposar i realitzar tasques útils, orientades a dirigir objectius educacionals.

Característiques de l'activitat lúdica

Físic motor: augmentant la força, la velocitat i el desenvolupament muscular ajudant a la sincronització de moviments, a la comprensió de la lateralitat, a la coordinació viso-motora, a la percepció dels sentits, millorant la precisió gestual i el llenguatge, etc.

Intel·lectual: facilitant la comprensió de situacions, l'elaboració d'estratègies, l'anticipació d'esdeveniments i la resolució de problemes; tot això ajuda a adquirir estructures cognitives bàsiques i a relativitzar els punts de vista egocèntrics, afavorint la construcció d'un pensament lògic objectiu.

Creatiu: potenciant la imaginació, el pensament simbòlic, i desenvolupant destreses o habilitats manuals.

Emocional: impulsant el control de l'autoafirmació a través de l'assimilació i maturació de les situacions viscudes, expressant verbalment les seves experiències i superant la frustració davant els fets que, repetits en el món simbòlic i imaginatiu, perden una part del seu caràcter traumàtic o agressiu.

Social: proposant situacions per a l'aprenentatge moral de les regles de convivència, participant en situacions imaginàries creades i mantingudes col·lectivament, acceptant rols i funcions socials que ajuden a construir els límits en les relacions, practicant la cooperació com a instrument de treball en grup i actuant d'acord amb altres per responsabilitzar-se de les tasques.

Cultural: imitant models de referència agafats del context social en què es desenvolupa la vida quotidiana, la qual cosa constitueix un mitjà d'aprenentatge i adaptació al món adult, que dependrà de factors com l'àrea geogràfica, les condicions climàtiques i l'època històrica.

Organització de l'espai

- Arener: trobam un espai amb arena, pals, rampins, poals...
- Bicycletes, motos i patinets.
- Rampa de fusta: que utilitzen per impulsar-se amb els patins. Bicycletes, caixons...
- Estructura patinadora: hi ha una patinadora, una corda i un circuit de cordes.
- Rodes: hi ha rodes de cotxes i camions per poder jugar i fer construccions...
- Pissarra: la paret està pintada amb pintura de pissarra i aquí poden fer representacions.
- Porxada: hi ha cordes, rodes, un rocòdrom... per poder engronxar-se i enfilat-se.
- Tipi: hi ha 1 tipi on es poden amagar i jugar a jocs tranquils.
- Hort: hi ha oliveres en les quals es poden enfilat, fustetes per fer construccions o jugar a fer clots, espai on poder cercar coses de la naturalesa, i una cuineta per poder fer menjars...
- Morera: un espai que hi ha terra en el qual també poden jugar a fer mesclcs.